

Rapport over

Leefbaar loon en inkomen in onze leveringsketen

Lidl België & Luxemburg

Versie 31-9-2026

Inhoud

Een leefbaar inkomen en een leefbaar loon als onderdeel van onze Lidl-mensenrechtenstrategie	4
Definitie van Living Wage (LW)	6
Definitie van Living Income (LI)	11
Onze projecten	14
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor bananen	16
Living Wage bananen (LW)	17
Living Wage-alliantie met IDH in België (LW)	28
Living Wage-alliantie met IDH in Groot-Brittannië (LW)	29
Betrokkenheid bij 'decent remuneration'-programma (LW)	30
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor cacao	31
Living Income chocoladerepen (LI)	32
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor koffie	35
Way To Go-koffie uit Honduras (LI)	36
SASI-werkgroep detailhandel koffie (LI)	37
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor cashewnoten	38
Way To Go-cashews - Waardecreatie in Tanzania (LI)	39
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor thee	40
Way To Go-thee - Onze pioniersrol in Kenia (LI)	41
Onze betrokkenheid bij de leveringsketen voor textiel	42
Betrokkenheid van Lidl in de sectoralliantie ACT (LW)	43
Bevindingen en vooruitblik	46
Woordenlijst	53
Fotocredits	57

Inleiding

Een leefbaar inkomen als onderdeel van onze Lidl-mensenrechtenstrategie

Lidl neemt de verantwoordelijkheid voor de naleving van de mensenrechten in de leveringsketen zeer serieus. 'Eerlijk handelen' is een van de vijf actiegebieden van onze internationale CSR-strategie. ([Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens](#)) Door ons gericht in te zetten voor betere arbeidsrechtelijke normen en menswaardigere arbeidsomstandigheden willen wij verbeteringen in onze upstream-waardeketens tot stand brengen.

Onze due diligence-aanpak op het gebied van de mensenrechten vormt de noodzakelijke basis. Het omvat uitgebreide risicobeoordelingen, gerichte effectbeoordelingen, op risico's gebaseerde duurzaamheidscertificeringen en sociale audits, gezamenlijke projecten en partnerschappen met maatschappelijke organisaties, alsmede de verplichting tot het instellen van een klachtenprocedure. ([Voortgangsverslag mensenrechten](#))

De basis van ons verantwoord ondernemen wordt gevormd door de Code of Conduct die gezamenlijk door de ondernemingen van de Schwarz-groep is opgesteld. Het legt de fundamentele principes vast voor de samenwerking met onze zakenpartners, waarbij de bescherming van de mensenrechten en het respect voor het milieu centraal staan.

Een onderdeel van deze principes omvat bindende minimumvereisten met betrekking tot lonen en werktijden. Deze Code of Conduct hanteren we al vele jaren bij de onderhandelingen met onze zakenpartners om hen te verplichten onze sociale en milieunormen na te leven.

Wij beschouwen onze zorgplicht als een actieve opdracht om vorm te geven aan de gehele waardeketen en streven ernaar dat onze directe zakenpartners deze principes op passende wijze in de leveringsketen in acht nemen. Hiermee streven wij naar een daadwerkelijke verbetering van de levensomstandigheden in de herkomstlanden van onze producten.

Eerlijke handel begint met rechtvaardige voorwaarden voor alle mensen in onze waardeketen. Bij Lidl erkennen we dat wettelijke minimumlonen en de opbrengsten uit de teelt van agrarische grondstoffen vaak niet toereikend zijn om in het levensonderhoud van werknemers, kleine boeren en hun gezinnen te voorzien of om onvoorziene uitgaven op te vangen.

Deze financiële nood is veel meer dan alleen een economisch probleem: Het ontbreken van een inkomen waarmee in het levensonderhoud kan worden voorzien of een ontoereikend loon vormen vaak de diepere oorzaak van ernstige schendingen van de mensenrechten in wereldwijde toeleveringsketens. Systemische misstanden zoals kinderarbeid, dwangarbeid of genderongelijkheid vloeien vaak rechtstreeks voort uit de armoede van arbeiders en kleine boeren. Daarom richten wij ons op het stimuleren van leefbare lonen en leefbare inkomens, teneinde de bescherming van de mensenrechten in onze wereldwijde waardeketens te versterken.

We streven ernaar de kloof tussen de leefbare lonen en inkomens in onze leveringsketens voor handelsgoederen te dichten, naar rato van ons inkoopvolume.

Definitie van Living Wage (LW)

Een **leefbaar loon (Living Wage)** is een materieel mensenrecht (art. 23, lid 3, van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties):¹

"Eenieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert."

Een leefbaar loon wordt in eerste instantie berekend door de kosten te bepalen die nodig zijn voor een eenvoudige, maar menswaardige levensstijl in een bepaalde regio. Hieronder vallen levensmiddelen, huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, vervoer, kleding en andere essentiële behoeften van het gezin, met inbegrip van voorzieningen voor onverwachte gebeurtenissen.

Leefbaar loon (zoals gedefinieerd door de Global Living Wage Coalition, GLWC):²

"Het loon dat een arbeider op een bepaalde plaats ontvangt voor een normale werkweek, en dat voldoende is om de arbeider en diens gezin een menswaardige levensstandaard te bieden."

De elementen van een menswaardige levensstandaard omvatten onder andere:

- ◊ Huisvesting en kleding
- ◊ Voedzame voeding
- ◊ Spaargeld voor noodgevallen en sociale zekerheid.

Leefbare lonen variëren van land tot land en zelfs van regio tot regio binnen een land, als gevolg van verschillen in de kosten van levensonderhoud.

¹ Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen e.V.; [Universele Verklaring van de rechten van de mens](#)

² [Global Living Wage Coalition \[Wereldwijde Coalitie voor een Leefbaar Loon\]](#)

Berekening Living Wage

Financiële basis voor een menswaardig bestaan van een gezin

- + Levensmiddelen
- + Huisvesting
- + Basisbehoeften
- + Onvoorziene gebeurtenissen

=

Kosten

- + Aantal werkenden per gezin

=

Netto Living Wage

- + Inhoudingen op het loon en belastingen

=

Bruto Living Wage

De exacte kosten komen tot uiting in de prijs van lokale producten, zoals basislevensmiddelen, kinderkleding en schoolbenodigdheden. Het is belangrijk om deze referentiecomponenten nauwkeurig aan te passen aan de lokale omstandigheden, zodat ze een getrouw beeld geven van de werkelijke levenssituatie op de betreffende locatie. Dit komt doordat de referentiewaarden niet alleen van land tot land, maar binnen een land ook van regio tot regio verschillen.

De totale kosten voor een gezin worden vervolgens gedeeld door het aantal werkende volwassenen. Dit cijfer geeft het benodigde loon voor een werknemer weer, dat wil zeggen het nettoloon dat nodig is om in een bepaalde regio gedurende één maand in het levensonderhoud te kunnen voorzien. Bij dit nettoloon worden vervolgens belastingen en inhoudingen opgeteld om de volledige kosten weer te geven.³

Bij het vaststellen van benchmarks voor een leefbaar loon maken verschillende organisaties gebruik van uiteenlopende methodologische benaderingen. Tot de belangrijkste actoren

behoren bijvoorbeeld het Anker Research Institute (ARI), het Fair Wage Network, het netwerk van de Wage Indicator Foundation en de Asian Floor Wage Alliance (AFWA). Het verschil tussen het daadwerkelijk betaalde loon en de berekende benchmark voor een levensstandaard die voldoende is om in het levensonderhoud te voorzien, wordt aangeduid als de loonkloof of Living Wage Gap.

Om de Living Wage Gap binnen de eigen toeleveringsketens in kaart te brengen, heeft Lidl betrouwbare gegevens nodig over de lonen van de werknemers en over de land- en regio-specifieke benchmarks voor het leefbaar loon.

Lidl werkt daarom al enkele jaren samen met de non-profitorganisatie IDH. IDH ondersteunt bedrijven onder meer met praktische instrumenten om de Living Wage Gap te meten. Zij maken gebruik van de door het Anker Research Institute (ARI) berekende Living Wage Benchmarks (Anker-methode, zie "Bepaling van basisgegevens" op blz. 9) voor het vaststellen van leefbare lonen (Living Wages) als

uitgangspunt voor de ontwikkeling van hun IDH Salary Matrix (IDH-salarismatrix). Deze matrix heeft wereldwijde erkenning gekregen. Hij bestaat uit twee hoofdcomponenten. Ten eerste het vaststellen van het daadwerkelijk betaalde loon en ten tweede de beoordeling in hoeverre de werknemers, op basis van de referentie-benchmark en de daadwerkelijke loongegevens, een leefbaar loon ontvangen. Lidl maakt bijvoorbeeld voor zijn Living Wage-project in de leveringsketen voor bananen gebruik van de IDH Salary Matrix en daarmee van de referentienormen voor leefbare lonen.

De IDH Salary Matrix is uitgegroeid tot de marktstandaard voor plantages van grondstoffen zoals bananen, thee, snijbloemen en koffie, en wordt wereldwijd door detailhandelaren gebruikt om loontransparantie in hun waardeketens te waarborgen. De tool wordt jaarlijks aangepast aan de meest recente benchmarks voor leefbare lonen en geeft daarmee een getrouw beeld van de loonrealiteit in de betreffende landen.

---

³ Global Living Wage Coalition: [The Anker Methodology for Estimating a Living Wage](#)

Bepaling van basisgegevens

Verschillende partijen hebben methoden ontwikkeld om een leefbaar loon te berekenen. In dit verband is met name de **Ankermethode** van de Global Living Wage Coalition van belang. Bij de berekening wordt rekening gehouden met vier centrale aspecten:

Dialogoog met belanghebbenden Instellingen en maatschappelijke organisaties, zoals vakbonden, worden bij het proces betrokken om de geloofwaardigheid en acceptatie bij de belanghebbenden te vergroten.	Bepaling van secundaire gegevens over de kosten van levensonderhoud Gedetailleerde documentatie en analyse van de werkelijke kosten; dit omvat een kritische beoordeling van beschikbare secundaire gegevens (persberichten, informatie van ngo's, enz.) en, indien nodig, aanpassingen van deze gegevens.
Bepaling van gegevens over woonkosten De woonkosten worden geraamd op basis van internationale en nationale normen voor passende huisvesting.	Berekening van de Living Wage Benchmark Een combinatie van actuele lokale gegevens (voedselprijzen, kosten voor onderwijs, gezondheidszorg, vervoer, enz.) en beschikbare secundaire gegevens, om in de eerste levensbehoeften te kunnen voorzien.

IDH - the Sustainable Trade Initiative

IDH is een wereldwijde organisatie die actief is op het snijvlak van landbouw en markten. Ze hebben als doel de landbouwmarkten zodanig te veranderen dat duurzame bestaansmiddelen, langdurige voorzieningszekerheid en een blijvend veerkrachtige omgeving ontstaan. IDH brengt hiervoor belangen samen, mobiliseert investeringen en draagt bij aan de ontwikkeling van crisisbestendige voedselsystemen.⁴

⁴ IDH – the Sustainable Trade Initiative: [About IDH](#)

Ook verschillende landspecifieke vergoedings-systemen kunnen in de berekening worden meegenomen. Naast het vaste salaris kan ook rekening worden gehouden met bonussen en verstrekkingen in natura. Aangezien de informatie in de IDH Salary Matrix door de producenten zelf wordt verstrekt, werkt Lidl bijvoorbeeld bij de Living Wage voor bananen ook samen met externe verificatie-instanties (Third-Party Verification) om ervoor te zorgen dat de berekeningen van de leefbare lonen zo nauwkeurig mogelijk zijn.

Voor het effectief dichten van de vastgestelde loonkloven (Living Wage Gaps) in de leveringsketens, worden verschillende strategische benaderingen gevolgd. Aangezien er geen universele oplossing bestaat, zijn, afhankelijk van de situatie, gerichte maatregelen nodig, bijvoorbeeld door een combinatie van kortetermijnmaatregelen en structurele langetermijnveranderingen. De belangrijkste maatregelen kunnen als volgt worden samengevat:

Living Wage-premies (Living Wage Premiums)

Een directe manier om loonkloven weg te werken, is het uitkeren van premies. Dit kan gebeuren door middel van gerichte bonusuitkeringen, salarisverhogingen of verstrekkingen in natura (in-kind-benefits), zoals voedselbonnen. Het doorslaggevende voordeel van deze aanpak ligt in het snelle effect voor de werknemers, zodra de benodigde gegevens zijn berekend en de processen in de leveringsketen zijn ingevoerd. Tegelijkertijd is voor het waarborgen van een correcte uitbetaling aan de bron een nauwkeurige gegevensbasis vereist. Dit gaat gepaard met een hoge administratieve belasting, waardoor opschaling een complexe taak wordt.

Collectieve onderhandelingen en sociale dialoog (Collective Bargaining)

Deze aanpak is erop gericht leefbare lonen vast te leggen in cao's. Dit is een bijzonder duurzame en systemische aanpak. Hiermee worden duurzame structuren gecreëerd en wordt de positie van de vakbonden versterkt. In plaats van zogeheten 'top-down'-richtlijnen ontstaan er oplossingen door onderhandelingen op voet van gelijkwaardigheid tussen werkgevers en werknemers, wat de geloofwaardigheid en het draagvlak vergroot. Aangezien in veel

leveringsketens echter geen stabiele vakbondstructuren bestaan, is het opzetten van een goed functionerende sociale dialoog tijdrovend en is dit geen 'quick win'. Bovendien moet rekening worden gehouden met het concurrentievermogen van de bedrijven, ondanks de stijgende loonkosten.

Aanpassing van de inkooppraktijken (ring-fencing)

Door de inkooprijzen zo te berekenen dat deze expliciet de loonkosten dekken op basis van een leefbaar loon, wordt het aandeel van de loonkosten gewaarborgd. Bij deze zogeheten ring-fencing wordt het aandeel van de loonkosten in de inkoopprijs afzonderlijk bekeken en wordt dit bij prijsonderhandelingen als niet-onderhandelbaar beschouwd. Zo blijft het leefbaar loon verankerd in de kernactiviteiten en wordt dit beschermd tegen algemene prijsdruk. Voor de toepassing van dit principe is echter een buitengewoon hoge mate van transparantie en een gedetailleerde uitsplitsing van de kostencalculaties vereist. Zowel voor de onderneming als voor de leveranciers gaat dit gepaard met een hoge mate van rekenkundige complexiteit en een overeenkomstige verificatie-inspanning.

Definitie van Living Income (LI)

Een **leefbaar inkomen (Living Income)** is, net als het loon waarmee in het levensonderhoud kan worden voorzien, nauw verbonden met het mensenrecht op een behoorlijke levensstandaard (artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens).⁵ Terwijl bij lonen de nadruk ligt op werknemers, heeft het leefbaar inkomen betrekking op zelfstandigen, met name kleinschalige boeren.

Leefbaar inkomen (zoals gedefinieerd door de Living Income Community of Practice, LICOP):

"Het nettojaarinkomen dat een huishouden op een bepaalde plaats nodig heeft om alle leden van het huishouden een menswaardige levensstandaard te kunnen bieden."⁶ De elementen van een menswaardige levensstandaard komen overeen met die van het leefbaar loon en omvatten onder meer:

- ◊ Voedzame voeding en schoon water;
- ◊ Huisvesting en kleding;
- ◊ Onderwijs, gezondheidszorg en vervoer;
- ◊ Spaargeld voor onverwachte gebeurtenissen en sociale zekerheid.

Vaststellen van een inkomen waarmee in het levensonderhoud kan worden voorzien, verloopt in twee belangrijke stappen.⁷ Als eerste wordt, net als bij het leefbaar loon, de benchmark berekend: welke kosten moet een huishouden in een bepaalde regio maken om in de basisbehoeften te voorzien? Deze benchmark dient als streefwaarde en wordt, zoals eerder vermeld, vaak vastgesteld volgens de Anker-methodiek van het Anker Research Institute (ARI),⁸ om de lokale prijsontwikkelingen (bijvoorbeeld voor levensmiddelen en schoolbenodigdheden) nauwkeurig weer te geven.

In de tweede stap wordt het werkelijke gezinsinkomen vastgesteld. Bij kleine boeren is dit vaak afkomstig uit verschillende bronnen:

- ◊ Inkomsten uit de verkoop van het voornaamste gewas (bijvoorbeeld cacao of koffie), na aftrek van de productiekosten (zaad, meststoffen, landbouwmachines).
- ◊ Inkomsten uit andere agrarische producten en uit niet-agrarische nevenactiviteiten.
- ◊ De waarde van eigen verbruik (levensmiddelen uit eigen teelt).

⁵ Cfr. Verenigde Naties (UN): [Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, art. 25 p. 1](#)

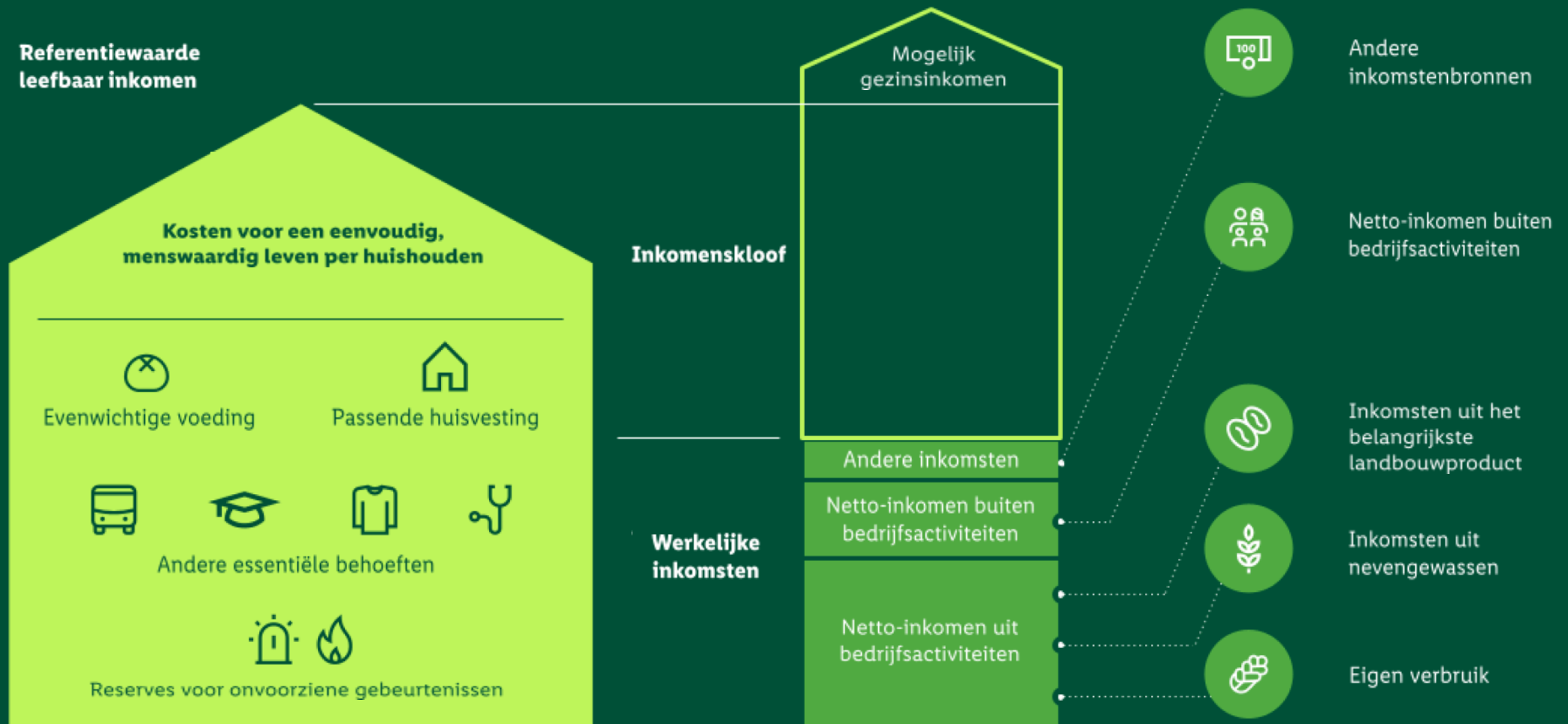
⁶ Cfr. Living Income Community of Practice (LICOP): [The Concept of Living Income](#)

⁷ Cfr. Living Income Community of Practice (LICOP): [Measuring Living Income](#)

⁸ Cfr. Anker Research Institute: [Anker Living Wage and Living Income Reference Values](#)

Vaststellen Living Income

Een overzicht

Het verschil tussen dit netto-inkomen en de regionale benchmark wordt aangeduid als inkomenskloof (income gap).

Voor het systematisch dichten van deze kloof is een brede combinatie van economische, agronomische en structurele maatregelen nodig, die verder gaan dan incidentele prijsaanpassingen:

Prijsstelling en overdrachtsbetalingen

Een centraal instrument is de Living Income Reference Price (LIRP).⁹ Deze berekende referentieprijs geeft aan welke prijs producenten per kilogram grondstof moeten ontvangen, zodat een huishouden bij een realistische bedrijfsomvang en een duurzame opbrengst een leefbaar inkomen kan verdienen. Dit wordt aangevuld met flexibele rechtstreekse betalingen en premies (bijvoorbeeld de Fairtrade-premie) en prijsbodems (bijvoorbeeld de Fairtrade-minimumprijs), die bescherming bieden tegen extreme marktschommelingen.

Productiviteit en professionalisering

Door opleidingen op het gebied van Good Agricultural Practices (GAP) en de toegang tot hoogwaardige productiemiddelen wordt de opbrengst op het beschikbare areaal verhoogd. Hierdoor dalen de relatieve productiekosten en helpt boeren hun bedrijf op een winstgerichte manier te runnen.

Kostenbesparing en risicobeperking

Het gebruik van landbouwverzekeringen tegen extreme weersomstandigheden en de toegang tot voordelige kredieten beschermen het inkomen tegen onvoorspelbare verliezen en voorkomen een schuldenlast die het voortbestaan in gevaar brengt.

Diversificatie van de inkomstenbronnen

Om de afhankelijkheid van één enkele grondstof te verminderen, wordt diversificatie gestimuleerd, zowel op het landbouwbedrijf zelf door de teelt van aanvullende voedingsgewassen als daarbuiten door ambachtelijke of dienstverlenende nevenactiviteiten.

Structurele mechanismen en samenwerking

Het versterken van coöperaties vergroot de onderhandelingspositie van de producenten en zorgt voor schaalvoordelen. Daarnaast zorgt een grotere transparantie in de leveringsketen er, dankzij digitale traceerbaarheid, voor dat prijsverhogingen zonder verliezen rechtstreeks bij de huishoudens terechtkomen.

In het kader van projecten zoals de Living Income-chocoladerepen of onze Way To Go-koffie brengen wij deze theoretische modellen in de praktijk. Het doel is om de inkomenssituatie van de kleine boeren in onze leveringsketens duurzaam te verbeteren. Door het betalen van prijsopslagen die zijn gebaseerd op de Living Income Reference Price, en door gerichte ondersteuning van lokale waardecreatie, leveren wij een meetbare bijdrage aan het dichten van de inkomenskloof.

---

⁹ Cfr. Fairtrade International: [Fairtrade Living Income Reference Price \(LIRP\)](#)

Onze projecten

Onze projecten zijn gericht op het verbeteren van de leefomgeving en het welzijn van de inwoners van de gemeente. We werken samen met de inwoners en andere stakeholders om de beste oplossingen te vinden.

Onze projecten zijn gericht op het verbeteren van de leefomgeving en het welzijn van de inwoners van de gemeente. We werken samen met de inwoners en andere stakeholders om de beste oplossingen te vinden.

Onze projecten zijn gericht op het verbeteren van de leefomgeving en het welzijn van de inwoners van de gemeente. We werken samen met de inwoners en andere stakeholders om de beste oplossingen te vinden.

Onze projecten zijn gericht op het verbeteren van de leefomgeving en het welzijn van de inwoners van de gemeente. We werken samen met de inwoners en andere stakeholders om de beste oplossingen te vinden.

Een overzicht van onze betrokkenheid

Het dichtten van inkomens- en loonkloven in wereldwijde leveringsketens vormt een complexe uitdaging.

Bij Lidl gaan wij deze uitdaging aan met integrale projectbenaderingen die specifiek zijn afgestemd op de behoeften van de betreffende waardeketen, om ter plaatse effectieve verbeteringen te realiseren.

Grondstof/goederen	Programma	Doelstelling	Start van het lidmaatschap/het project
Banaan	Living Wage bananen	Wij dichtten de loonkloof die voor het aandeel van Lidl geldt voor werknemers op bananenplantages die leveren aan Lidl in Duitsland, Oostenrijk, België, Nederland, Denemarken, Zwitserland en Groot-Brittannië.	2022
	IDH Retail Commitment België		2022
	IDH Retail Commitment Groot-Brittannië		2023
	Decent Remuneration (Banana Link)	Met eerlijke prijzen voor productie en een stabiele sociale dialoog dragen wij bij aan het realiseren van leefbare lonen in de bananensector van Ivoorkust.	2020
Cacao	Living Income chocoladerepen	Wij dichtten de inkomenskloof van boeren voor onze verkoopvolumes van chocoladerepen in Duitsland, Oostenrijk, België, Nederland en Luxemburg. Daarnaast financieren wij maatregelen ter verhoging van de productiviteit en ter diversificatie van het inkomen van cacaoboerenfamilies.	2026
	Beyond Chocolate	Lidl ondertekende het Beyond Chocolate-charter, waarin de Belgische chocoladesector zich ertoe verbindt om tegen 2025 honderd procent gecertificeerde chocolade te produceren en te verkopen, en tegen 2030 te zorgen voor een leefbaar inkomen voor de cacaoboeren die aan de Belgische markt leveren.	2018
Koffie	SASI-werkgroep detailhandel	Wij stimuleren doeltreffende veranderingen in de wereldwijde koffiesector en dragen op de lange termijn bij aan het realiseren van inkomens waarmee koffieboeren in hun levensonderhoud kunnen voorzien.	2023
Koffie, cashew, thee	Way To Go	Samen met Fairtrade hebben wij het Way To Go-concept ontwikkeld om de inkomsten van kleine boeren in de voedselketens van Lidl veilig te stellen en te verhogen tot een leefbaar inkomen.	Koffie (2022) Cashew (2022) Thee (2026)
Textiel	ACT	Als ACT-lid ondersteunen wij de uitvoering van sectorbrede cao's voor de textielindustrie in de productielanden. De in dit kader onderhandelde lonen worden ondersteund door verantwoorde inkooppraktijken.	2019

Onze betrokkenheid bij de toeleveringsketen van bananen

Living Wage bananen (LW)

Lidl was in 2023 de eerste retailer in Duitsland die, in samenwerking met zijn leveranciers, de loonkloof voor plantagearbeiders in de leveringsketen voor bananen heeft gedicht. Sindsdien zetten wij deze weg consequent voort.

‘Eerlijk handelen’ is voor ons een centraal aandachtspunt. Met dit project laten wij concrete oplossingen zien om de bestaansmiddelen van plantagearbeiders in de bananensector veilig te stellen. Ook in de toekomst zullen wij deze koers consequent blijven volgen, in het belang van de producenten en de mensen die daar werkzaam zijn. Wij hopen hiermee als pionier samen met onze partners FLOCERT en IDH op lange termijn een ambitieuze branchenorm te hebben vastgesteld.

Stefan Haensel

Head of Quality & Sustainability, Senior Vice President bij Lidl Stiftung & Co. KG

Achtergrond

Voor de ontwikkeling van onze strategie inzake leefbare lonen voerden wij allereerst een risicoanalyse over ons gehele productassortiment uit. Hiermee hebben wij mogelijke risico's op schending van de mensenrechten in kaart gebracht. ([HRPR](#)) Uit de analyse bleek dat binnen de productgroep groenten en fruit tropisch fruit gepaard gaat met een bijzonder hoog risico op onderbetaling.

Bananen zijn de meest verkochte tropische vruchten bij Lidl in Duitsland. Daarom heeft Lidl in Duitsland in 2021 een Human Rights Impact Assessment (HRIA) uitgevoerd in de leveringsketen voor bananen in Colombia; een proces om mensenrechtenrisico's in kaart te brengen en zo een beter inzicht te krijgen in de uitdagingen binnen de toeleveringsketen. In het kader van deze risicoanalyse werd, naast discriminatie op grond van geslacht en het niet naleven van maatregelen op het gebied van arbeidsveiligheid, de onderbetaling van plantagearbeiders als een aanzienlijk risico aangemerkt. ([HRIA bananen](#) + [actieplan](#))

Onderbetaling in de leveringsketen voor bananen vormt een grote uitdaging en brengt bovendien het risico op verdere schendingen van de mensenrechten met zich mee. Uit recente onderzoeken blijkt dat plantagearbeiders vaak niet genoeg verdienen om zichzelf en hun gezinnen een behoorlijke levensstandaard te kunnen bieden. Ongeveer 80 procent van de mensen die in extreme armoede leven, woont in plattelandsgebieden, en twee derde van hen werkt in leveringsketens voor agrarische producten. Onderbetaling kan vaak leiden tot kinderarbeid en dwangarbeid.¹⁰

Om dit tegen te gaan, heeft Lidl in Duitsland zich in mei 2022 als eerste Duitse retailer ten doel gesteld om de loonkloof, gerelateerd aan het inkoopvolume van Lidl te dichten en te zorgen voor een leefbaar loon op alle plantages waar Lidl bananen inkoop. Dit geldt voor het gehele assortiment bananen in Duitsland. De aansturing van deze maatregel vindt centraal plaats door Lidl Stiftung & Co. KG.

Als een van de grootste Fairtrade-partners biedt Lidl in Duitsland al vele jaren een assortiment bio-Fairtrade-bananen en Fairtrade-bananen aan. Naast de verkoopprijs ontvangen Fairtrade-gecertificeerde organisaties in de teeltlanden voor Fairtrade-bananen de Fairtrade-premie. Deze wordt gezamenlijk beheerd en wordt ingezet voor projecten op het gebied van sociale, ecologische en economische ontwikkeling.

¹⁰ Officieel VN-document over de vergadering van de Commissie voor Economische en Financiële Zaken; gebaseerd op [gegevens van de Wereldbank en de FAO](#)

De jaarlijkse Living Wage-bananencyclus van Lidl wordt onafhankelijk van de certificering uitgevoerd en geldt daarom voor zowel het assortiment Fairtrade-bananen als voor de door de Rainforest Alliance gecertificeerde bananen.

Bereik en invloed van ons Living Wage-bananeninitiatief

Onze Living Wage-bananen zijn afkomstig uit de vier producerende landen Ecuador, Colombia, Guatemala en de Dominicaanse Republiek. In 2024 breidde Lidl zijn initiatief voor leefbare lonen in de bananensector uit. Sindsdien wordt niet alleen geleverd aan de Duitse markt, maar ook aan de markten in Oostenrijk, Zwitserland, België, Nederland en Denemarken.

In 2025 hebben daardoor meer dan 20.000 personen op 207 bananenplantages in de producerende landen van onze inzet kunnen profiteren.

**Werknemers Cana Group
Dominicaanse Republiek**

Gloria Marín
Las Delicias Farm, Unibán Magdale

"Wij zijn zeer verheugd over de steun. Wij kijken nu al uit naar de volgende bonus."

"We zijn erg blij met de bonus! Het is een enorme steun in de rug. Nu kunnen wij hierop rekenen om onze boodschappen te kunnen betalen."

"Ik spreek namens het hele team als ik zeg dat de bonus een enorme zegen voor ons allemaal is. Ik bedank jullie uit de grond van mijn hart."

Methodiek

In 2022 werkte Lidl samen met alle betrokken zakenpartners en de Fairtrade-certificeringsinstantie FLOCERT om een controleprocedure te ontwikkelen voor de gegevens die in de IDH Salary Matrix worden ingevoerd. Zo waarborgen we dat de plantagearbeiders het juiste loon ontvangen waarmee zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien (het aandeel van Lidl), hetgeen mogelijk wordt gemaakt door het jaarlijkse proces dat Lidl samen met zijn zakenpartners doorloopt. Sinds eind 2024 wordt het proces op het gebied van gegevensverificatie op afstand en de overkoepelende coördinatie bovendien ondersteund door For Impact.

Het proces omvat in de basis vier stappen:

1. Training

De eerste stap is het trainen van alle relevante zakenpartners, hun toeleveranciers en de producenten in het gebruik van de IDH Salary Matrix. Zo kunnen we waarborgen dat de huidige stand van zaken betreffende de lonen zo nauwkeurig mogelijk in kaart wordt gebracht. Dit wordt mogelijk gemaakt dankzij de steun van IDH.

2. Verzamelen van gegevens

De gegevens die nodig zijn voor de berekening van de loonkloof en de premietoeslag worden vastgelegd in de IDH Salary Matrix en door de producenten aan Lidl ter beschikking gesteld.

3. Gegevenscontrole

De gegevens van alle producenten worden in eerste instantie op afstand gecontroleerd. De daaropvolgende audits ter plaatse worden uitgevoerd door opgeleide FLOCERT-auditors op plantages die op basis van een risicobeoordeling door een externe dienstverlener en Lidl worden geselecteerd. Met deze audits waarborgen we dat de loongegevens van de plantagehouders volledig, consistent en correct zijn. In het kader van de audit worden documenten handmatig vergeleken met de loongegevens die op de plantages beschikbaar zijn.

4. Uitbetaling

Het aandeel van Lidl in de loonkloof en de toeslag voor een leefbaar loon worden specifiek voor de betreffende plantages en producenten berekend. De producenten en leveranciers kiezen vervolgens geschikte betalingswijzen en voeren deze in om het aandeel van Lidl in de loonkloof te dichtten.

Voor een steekproef van producenten voert Lidl samen met FLOCERT in de daaropvolgende projectcyclus een betalingscontrole uit. Deze aanpak dient om na te gaan of ter plaatse de juiste betalingen zijn verricht. Deze controles worden jaarlijks voortgezet, waarbij wordt gestreefd elk jaar verschillende producenten te controleren, teneinde een betrouwbare basis van gecertificeerde producenten te creëren.

FLOCERT (onafhankelijke auditdienstverlener)

FLOCERT is een wereldwijd toonaangevende aanbieder van audit- en certificeringsdiensten die Fairtrade-certificeringen verstrekt. Daarnaast biedt FLOCERT aanvullende certificerings- en verificatiediensten aan, evenals op maat gemaakte duurzaamheidsoplossingen, om eerlijkheid in de wereldwijde handel te bevorderen.

¹¹ Bron: [Flocert – Assuring Fairness](#)

Jaarlijkse procescyclus

om de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume te dichten

Training

- ◆ Kick-off met leveranciers
- ◆ Training met nieuwe producenten
- ◆ Jaarlijkse herziening van leverancierscontracten

Verzamelen van gegevens

- ◆ Invullen van de IDH Salary Matrix
- ◆ Gegevensoverdracht

Uitbetaling

- ◆ Ontwikkeling van een actieplan om de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume bij producenten te dichten
- ◆ Actieve aanpak voor het dichten van de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume

Gegevenscontrole

- ◆ Desktop-gegevenscontrole
- ◆ Uitvoeren van audits op de plantages ter controle van de gegevens en de uitbetaling aan de arbeiders
- ◆ Invullen van Voluntary Sustaining

¹Bij Fairtrade-gecertificeerde bananen bedraagt het minimumloon ten minste 70% van een bestaand nettoloon. Niet in elk land geldt het wettelijk minimumloon ook voor de landbouwsector.

Uitdagingen en mogelijke oplossingen

Dankzij de constructieve samenwerking met onze partners zijn wij erin geslaagd de uitdagingen die zich tijdens het project hebben voorgedaan, op efficiënte wijze het hoofd te bieden:

Uitdaging

Oplossing

Verandering van de leveringsketen

Ondanks de voortdurende inspanningen van Lidl om langdurige relaties binnen de leveringsketens tot stand te brengen, blijven deze zeer dynamisch en worden ze structureel beïnvloed door diverse factoren.

Dit wordt aan de hand van twee voorbeelden toegelicht:

1. In 2022 hadden door klimaatverandering veroorzaakte oogstverliezen en natuurrampen, zoals hevige regenval en tropische stormen, gevolgen voor de beschikbaarheid van producten in de leveringsketen voor bananen. Hierdoor steeg het aantal plantages van 120 in het boekjaar 2022 tot 200 in het boekjaar 2023, om aan de vraag naar bananen voor Lidl in Duitsland te kunnen voldoen.
2. Gedurende een cyclus kunnen zich in afzonderlijke gevallen veranderingen voordoen in de zakelijke relaties, bijvoorbeeld doordat landbouwbedrijven aan nieuwe eigenaren worden verkocht of doordat zakelijke relaties worden beëindigd.

1. In 2022 moest op korte termijn nieuwe capaciteit worden opgebouwd om de overige 80 plantages te integreren in het Living Wage-bananenproject. Dankzij een intensieve samenwerking met de zakenpartners en FLOCERT konden de veranderingen in de leveringsketen van 2022 naar 2023 worden opgevangen. De nieuwe plantages zijn in het project opgenomen en voor het invullen van de IDH Salary Matrix is de benodigde capaciteit opgebouwd. Lidl heeft de nieuwe plantages in het proces geïntegreerd en FLOCERT heeft de gegevensverzameling van de nieuwe plantages tijdens de tweede auditcyclus geverifieerd.
2. Lidl bespreekt met de betreffende leverancier individuele gevallen waarin veranderingen in de zakelijke relaties leiden tot beëindiging van de samenwerking. Het doel is om mogelijke maatregelen in kaart te brengen, zoals het uitsluiten van het bedrijf uit het huidige proces, indien het betreffende bedrijf geen belangstelling toont voor verdere betrokkenheid bij het met terugwerkende kracht dichten van de loonkloof.

Vaststelling van de juiste loonperiode

De benchmarks voor leefbare lonen kunnen pas voor het voorgaande jaar worden vastgesteld, aangezien voor de berekening een volledig kalenderjaar als uitgangspunt wordt genomen. Alleen op die manier kan op passende wijze rekening worden gehouden met factoren zoals inflatie en veranderingen in belastingen en socialezekerheidsbijdragen.

Dit betekent dat een leefbaar loon pas kan worden uitbetaald in het jaar dat volgt op de betreffende referentieperiode.

Lidl heeft zijn zakenpartners geïnformeerd over de juiste periode waarvoor de gegevens van toepassing zijn en is met hen en de producenten overeengekomen dat eventuele loonkloven altijd met terugwerkende kracht voor het voorgaande kalenderjaar worden gedicht.

Zo is een zich voortdurend herhalend proces overeengekomen om ervoor te zorgen dat de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume ten opzichte van het leefbaar loon in de leveringsketen voor bananen blijvend wordt gedicht.

Uitdaging

Oplossing

Exacte berekening om de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume te dichten

Met het opstellen van de Salary Matrix heeft IDH de basis gelegd voor de berekening van de Living Wage Gap.

Het berekeningssysteem berekent de loonkloof voor de gehele plantage, voor afzonderlijke categorieën werknemers, gemeten aan de hand van het jaarlijks geproduceerde totale bananenvolume van de plantages.

De loonkloof moet nu worden omgerekend naar de prijs per kilo bananen om de prijsverhoging te berekenen die nodig is om de loonkloof te dichten.

Dit systeem is van toepassing wanneer een onderneming 100 procent van de hoeveelheid van de plantage betreft. Vaak produceren bananenplantages echter voor een groot aantal klanten, die naar rato verantwoordelijk zijn voor het dichten van de loonkloof, gemeten aan de hand van het afgenomen volume.

De procentuele prijsverhoging die op basis van het betreffende bananenvolume door Lidl moet worden betaald, kon niet worden berekend met de tools die momenteel op de markt beschikbaar zijn.

Lidl werkt sinds het begin van de Living Wage-cyclus voor bananen aan voortdurende verbetering van de nauwkeurige berekening van de Living Wage-premie en aan het verhogen van de efficiëntie bij de berekening.

In de periode van 2023 tot en met 2025 heeft Lidl gebruikgemaakt van een in samenwerking met IDH ontwikkelde innovatieve berekeningstool. Hiermee kan nauwkeurig worden bepaald welke extra bijdrage nodig is om de voor Lidl specifieke loonkloof gericht te dichten.

Daarbij wordt rekening gehouden met de volgende kernfactoren:

- ◊ De door Lidl afgenomen volumes per plantage
- ◊ Landspecifieke belastingtarieven en sociale premies per vestigingsplaats
- ◊ Extra projectkosten ter plaatse, bijvoorbeeld voor extra personeel
- ◊ Gedetailleerde berekeningen van de kloof op het niveau van de plantage, de categorie werknemers en individuele werknemers
- ◊ Op nationale richtlijnen en lokale loonsystemen afgestemde uitbetalingsmodellen
- ◊ Interface voor het rechtstreeks importeren van gegevens uit de IDH Salary Matrix

Het doel van de samenwerking met IDH is tevens om het instrument beschikbaar te stellen aan alle marktdeelnemers en de ervaringen van het project openbaar te delen, om zo een uniforme aanpak te ontwikkelen. Dit gebeurt bijvoorbeeld in het kader van rechtstreekse raadplegingen door IDH met het oog op de verdere ontwikkeling van haar online tools, en door het delen van ervaringen en uitdagingen door Lidl in het kader van de Better Together-bijeenkomsten, die door IDH en GIZ worden geleid.

Lidl levert een actieve bijdrage aan de optimalisering van de IDH Salary Matrix en de dashboards voor het dichten van retailerspecifieke loonkloven. Vanaf 2026 is het de bedoeling om deze systemen volledig te gaan gebruiken in plaats van de huidige afzonderlijke tools.

Uitdaging

Veranderingen in het plantagepersoneel

Veel leveringsketens voor landbouwproducten, waaronder die voor bananen, zijn afhankelijk van migrerende en seizoensarbeiders, die niet continu op één plantage werken of het volgende jaar niet naar dezelfde plantage terugkeren.

Uitbetaling van de Living Wage-premie

Elk land en in sommige gevallen ook afzonderlijke regio's hebben bepaalde vereisten en wetten die regelen hoe de uitbetaling van salarissen moet plaatsvinden. Bovendien heeft elke plantage een eigen verrekeningssysteem, waarin begrijpelijkerwijs niet door een externe instantie mag worden ingegrepen. Na grondig onderzoek en overleg met marktdeelnemers en belanghebbenden bleek dat er tot nu toe geen systeem op de markt was dat kon garanderen dat de uitbetaling van de Living Wage-premie daadwerkelijk bij de plantagearbeiders terecht kwam.

Oplossing

De betaalde toeslag wordt verdeeld onder het huidige personeelsbestand, aangezien het in de meeste gevallen niet mogelijk is om na te gaan wie de migrerende en seizoensarbeiders van het voorgaande jaar waren, tenzij zij opnieuw op dezelfde plantage werken.

Samen met zijn leveranciers en producenten heeft Lidl, afhankelijk van de regionale context en de behoeften van de plantages, individuele oplossingen gevonden en geïmplementeerd. Deze omvatten momenteel:

- ◊ Salarisverhogingen
- ◊ Bonussen
- ◊ Vergoedingen in natura (bijvoorbeeld tegoedbonnen voor lokale supermarkten)

Lidl vraagt zijn leveranciers om bewijsstukken waaruit blijkt dat de extra betalingen of verstrekkingen in natura daadwerkelijk bij de werknemers terechtkomen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door middel van schriftelijke bevestigingen (handtekeningen) van de werknemers over de ontvangen bedragen en foto's van gepersonaliseerde tegoedbonnen.

Om het voor FLOCERT mogelijk te maken de uitbetalingen ter plaatse te verifiëren, worden deze gegevens, samen met overige informatie die voor de controle nodig is, aan FLOCERT verstrekt.

Uitdaging

Landspecifieke socialezekerheidsstelsels

Bij de berekening van de Living Wage benchmark houdt de anker-methode geen rekening met door de werkgever gefinancierde socialezekerheidsstelsels – zoals de Colombiaanse Cesantías (verplichte bijdragen aan een werkloosheidsfonds). Elke werkgever stort daarbij jaarlijks voor elke werknemer één maandsalaris in het fonds, waarop de werknemer in geval van werkloosheid een beroep kan doen. De werknemer is tevens vrij om een aanvraag tot uitbetaling in te dienen, bijvoorbeeld om een aanbeting voor een woning te doen. Deze betalingen zijn momenteel niet opgenomen in de Anker-methodiek, aangezien zij zijn bedoeld als voorziening voor de toekomst en niet om de dagelijkse kosten van levensonderhoud te dekken.

Aangezien de kosten door de werkgever worden gedragen, onderzoeken internationale organisaties momenteel of deze in de berekening moeten worden meegenomen. In de praktijk vermelden sommige werkgevers Cesantías als looncomponent in de Salary Matrix die wordt gebruikt voor de berekening van de Living Wage Gap. Soortgelijke sociale stelsels, die door de werkgever worden gedragen, komen in veel landen van Zuid- en Midden-Amerika voor.

Overige uitdagingen en beperkingen

De loonkloven tussen werknemers of plantages kunnen uiterst klein zijn (bijvoorbeeld slechts enkele centen per werknemer/plantage).

Op basis van de tot nu toe ontvangen feedback uit de leveringsketen zou de uitbetaling van dergelijke geringe bedragen aan werknemers negatief kunnen worden opgevat en de motivatie van de werknemers en de sfeer op de plantage kunnen schaden

Oplossing

Lidl staat voortdurend in contact met zijn leveranciers en IDH, evenals met de bananenproducenten, lokale vakbonden en internationale organisaties die bij het project betrokken zijn, om oplossingen te vinden voor de regionale uitdagingen (zoals de extra kosten voor de plantages door de betaling van sociale premies zoals Cesantías), maar ook om de dialoog te stimuleren. Lidl houdt zich aan de richtlijnen van de Anker-methode, maar neemt de realiteit van de plantage-eigenaren serieus. IDH heeft in april 2025 zelf een standpuntnota gepubliceerd waarin wordt aanbevolen om Cesantías niet in de berekening mee te nemen. Om te voorkomen dat plantages voor verschillende marktdeelnemers de Salary Matrix zowel met als zonder Cesantías moeten berekenen, laat Lidl de producenten de keuze of Cesantías al dan niet worden meegenomen, totdat binnen de sector een algemene overeenkomst is bereikt.

Wanneer de loonkloof per plantage minder dan € 10 bedraagt, gaat Lidl per geval met zijn leveranciers na of een uitbetaling aan de arbeiders toch zinvol is. Idealiter gebeurt dit eveneens op basis van de feedback van plantage-eigenaren en arbeiders. De beslissing of bijvoorbeeld bedragen van enkele centen worden uitbetaald of, in dit specifieke geval, worden overgeslagen, wordt per individueel geval afgewogen.

"Als IDH ondersteunen wij marktpartijen bij hun inspanningen om loonkloven in hun leveringsketens te dichten en te komen tot een leefbaar loon. Wij doen dit door belanghebbenden bij elkaar te brengen en hen expertise, advies en instrumenten aan te bieden.

Samen met Lidl hebben wij een instrument ontwikkeld en getest waarmee de vrijwillige bijdragen kunnen worden berekend die nodig zijn om de kloof naar leefbare lonen voor hun volume te dichten, en waarmee mogelijke uitbetalingsmechanismen kunnen worden geïdentificeerd.

Voor zover wij weten, was Lidl de eerste retailer die een regeling voor vrijwillige bijdragen heeft ingevoerd, waarbij een specifiek verdelingsmechanisme voor de werknemers bij al zijn leveranciers en producenten van bananen is voorzien. Voor ons is het geweldig om samen te werken met partners zoals Lidl, die baanbrekend werk verrichten met dergelijke innovatieve benaderingen."

Jordy van Honk
Global Director on
Living Wage and
Living Income – IDH

Resultaten

Door de verschillende processtappen, zoals het invullen van de IDH Salary Matrix door de plantages, de externe controle op de correcte gegevensverzameling van alle plantages, steekproefcontroles van de berekende loonkloof ter plaatse via FLOCERT-audits, evenals de toepassing van de nieuwe tool voor de berekening van de specifieke loonkloof voor Lidl, is Lidl in staat om zijn exacte aandeel in de loonkloof voor het totale volume, voor elke afzonderlijke leverancier en voor elke afzonderlijke plantage te berekenen en te dichten.

Dit zorgt voor transparantie over de kosten die nodig zijn om de kloof tussen het inkoopvolume van Lidl (DE, AT, CH, BE, NL, DK) en het leefbaar loon te dichten. De ontwikkeling en pilot van de tool hebben Lidl, de leveranciers en de plantage-eigenaren geholpen om nieuwe oplossingen te vinden om de loonkloof op de plantages effectief te dichten.

Zo heeft een leverancier samen met plantages in de Dominicaanse Republiek het innovatieve idee ontwikkeld om loonkloven te overbruggen met behulp van tegoedbonnen voor lokale supermarkten. De supermarkten hebben tegoedbonnen uitgegeven ter waarde van de betreffende Lidl-gerelateerde loonkloof per werknemer. Deze zijn gepersonaliseerd met naam en personeelsnummer en gedigitaliseerd, zodat de werknemers kunnen zien hoeveel van hun budget nog beschikbaar is.

Dit zeer positieve voorbeeld uit de Dominicaanse Republiek diende als best practice voor andere zakenpartners.

Sinds 2023 hebben alle leveranciers de tool van IDH geïntegreerd in de leveringsketen voor bananen en het proces voor leefbare lonen. Jaarlijks worden specifieke actieplannen opgesteld en uitgevoerd om het aandeel van Lidl in de loonkloof te dichtten. Daarnaast zijn alle leveranciers opgeleid op basis van de ervaringen uit de pilot en de in samenwerking met IDH ontwikkelde tool.

Door de specifieke loonkloof voor Lidl te dichtten met lokaal vastgestelde toeslagen heeft Lidl een nieuwe marktstandaard gezet voor de beloning van plantagemedewerkers in de bananensector. Sinds 2023 voeren wij dit proces uit in nauwe samenwerking met onze leveranciers en externe partners, waarbij wij voortdurend werken aan efficiëntieverbeteringen en een gebruiksvriendelijke opzet van het proces.

Stefan Heine

Directeur van Afrikanische
Frucht-Compagnie GmbH

"De samenwerking in het Living Wage-bananenproject is in de loop der jaren uitgegroeid tot een vast onderdeel van ons partnerschap.

Dankzij de samenwerking met Lidl, onze producenten en IDH is de nauwkeurige berekening van loonkloven inmiddels een goed geolied proces. Wij hebben de aanvankelijke complexiteit van het concept omgezet in doeltreffende operationele maatregelen.

Wat begon als baanbrekend werk, is inmiddels uitgegroeid tot een succesvolle routine die wij voortdurend verder optimaliseren. Samen met Lidl zetten wij deze koers consequent voort om nieuwe impulsen te geven aan een toekomstgerichte, maatschappelijk verantwoorde leveringsketen."

Ervaringsverslag van een bananenproducent uit de Dominicaanse Republiek:

"Eind 2021 hoorden wij voor het eerst over de IDH Salary Matrix en het Living Wage-project. In het begin was het project vrij omvangrijk en behoorlijk onoverzichtelijk. Met de hulp van Lidl, IDH en onze Duitse exporteur hebben wij een doeltreffende methode ontwikkeld om de kloven tot een leefbaar loon in kaart te brengen en te dichten. Het heeft 24 maanden geduurd om dit project te ontwikkelen, maar nu beschikken wij over een uitstekende tool waarmee wij de werknemers maandelijks kunnen uitbetalen. Wij maken hiervoor gebruik van tegoedbonnen voor levensmiddelen van lokale supermarkten om de kloof tot het bestaande loon, gerelateerd aan het Lidl-inkoopvolume, te dichten. De tegoedbonnen leveren een zeer belangrijke bijdrage aan het compenseren van de maandelijkse uitgaven van een Dominicaans gezin. Vooral gezinnen in landelijke gebieden profiteren hiervan. Wij hebben een zeer goede manier gevonden om dit in praktijk te brengen.

Allereerst zijn we op zoek gegaan naar supermarkten die voor de werknemers het eenvoudigst te bereiken zijn. Vervolgens zochten we een geschikte retailer die het project samen met ons wilde uitvoeren. Daarop hebben wij lijsten opgesteld met de namen en personeelsnummers van de personen die een tegoedbon zouden moeten ontvangen, inclusief het exacte bedrag ter hoogte van de loonkloof. De retailer gebruikte deze lijsten om de tegoedbonnen op te stellen, die wij vervolgens onder de werknemers hebben uitgedeeld. Wij hebben voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd waarin wij de werknemers hebben geïnformeerd over de voordelen van de tegoedbonnen. De tegoedbonnen worden aan elke werknemer afzonderlijk verstrekt. Deze persoon dient de ontvangst van de tegoedbon met een handtekening te bevestigen. De werknemers kunnen de tegoedbonnen nu eenvoudig inwisselen door deze samen met hun identiteitskaart bij de kassa te tonen. Zo kunnen wij ervoor zorgen dat de tegoedbon altijd door de juiste persoon wordt ingewisseld."

Living Wage-alliantie met IDH in België (IDH Retail Commitment België) (LW)

Achtergrond

Eind 2022 heeft Lidl België zich in het kader van een door IDH geleid samenwerkingsverband bij andere levensmiddelenretailers aangesloten om gezamenlijk hun respectieve aandeel in de loonkloof op bananenplantages uiterlijk eind 2027 te dichten. De deelnemende levensmiddelenretailers zijn samen goed voor ongeveer 70% van het totale volume aan bananen op de Belgische markt.

Binnen het samenwerkingsverband wordt voortdurend samengewerkt met andere marktdeelnemers om een uniforme aanpak te waarborgen. Daarnaast voert het samenwerkingsverband een dialoog met andere relevante partijen, zoals producenten, leveranciers, certificeringsinstanties en vakbonden, via gezamenlijke formats voor meerdere belanghebbenden.

Implementatie via het Living

Wage-bananenproject van Lidl Stiftung

De loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume op de Belgische markt wordt gedicht in het kader van de jaarlijkse cyclus van Lidl Stiftung op de bananenplantages.

De bananenvolumes **voor de Belgische markt voor Lidl** worden sinds 2024 geleverd via het Living Wage-bananenproject van Lidl Stiftung, waardoor Lidl België zijn nationale toezegging drie jaar vóór de gezamenlijk vastgestelde deadline kon nakomen en deze werkwijze sindsdien op jaarbasis handhaaft.

Aan het begin van het jaar dienen de producenten hun loongegevens bij Lidl in aan de hand van de IDH Salary Matrix. Deze gegevens worden eerst digitaal (op afstand) en vervolgens op basis van een risicobeoordeling door middel van steekproeven ter plaatse geverifieerd.

Tegelijkertijd worden tijdens de audits ter plaatse de vrijwillige bijdragen van het voorgaande jaar gecontroleerd aan de hand van een steekproef op de plantages. Gedurende het gehele controleproces hebben de producenten de mogelijkheid om correcties aan te brengen, voordat de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume op plantageniveau definitief wordt vastgesteld. In de laatste stap wordt samen met de leveranciers gewerkt aan het dichten van de loonkloof en het verzamelen van het bijbehorende bewijs.

Zie pagina 17-27 voor details over het Living Wage-bananenproject van Lidl Stiftung, de toegepaste methodiek en de resultaten.

Via de volgende link brengt de Belgische werkgroep aan de IDH jaarlijks openbaar verslag uit over haar [vorderingen](#).

Living Wage-alliantie met IDH in Groot-Brittannië (IDH Retail Commitment GB) (LW)

Achtergrond

Het Verenigd Koninkrijk is goed voor vier procent van de wereldwijde bananenimport; Britse consumenten consumeren jaarlijks meer dan 8 miljard bananen. Deze zijn voornamelijk afkomstig uit Midden- en Zuid-Amerikaanse en West-Afrikaanse landen. Uit gegevens blijkt dat werknemers niet altijd een leefbaar loon verdienen.¹²

In maart 2023 ondertekende Lidl Groot-Brittannië daarom een nationale vrijwillige verbintenis van de Britse detailhandel inzake leefbare lonen. Het belangrijkste doel is dat alle werknemers in de leveringsketen voor bananen tegen eind 2027 een leefbaar loon ontvangen.

Methodiek

Om naleving van deze verplichting te waarborgen, volgt Lidl Groot-Brittannië de IDH-routekaart voor Living Wages en maakt het gebruik van de IDH Salary Matrix om loongegevens van producenten te verzamelen en loonverschillen te berekenen. Als onderdeel van de nationale coalitie werkt Lidl Groot-Brittannië nauw samen met leveranciers, producenten en belangrijke ngo's, certificeringsinstanties en vakbonden om de belangrijkste uitdagingen gezamenlijk in kaart te brengen en aan te pakken.

In 2024 kondigde Lidl Groot-Brittannië aan alle nationale bananenleveranciers op te nemen in het Living Wage-bananenproject van Lidl Groot-Brittannië, naar het voorbeeld van de succesvolle pilot van Lidl in Duitsland uit 2022, dat sinds 2024 ook in België, Nederland, Zwitserland, Oostenrijk en Denemarken wordt uitgevoerd.

Resultaten

In nauwe samenwerking met IDH heeft Lidl Groot-Brittannië een nieuw platform getest om alle vrijwillige toeslagen te berekenen op basis van de Salary Matrix en de volumegegevens. Daarnaast is een verdelingsmodel ontwikkeld dat leveranciers en producenten ondersteunt bij het doorgeven van deze bedragen aan de boerderijen en werknemers in de gehele leveringsketen. Sinds 2026 is dit platform als add-on geïntegreerd in de Salary Matrix en staat het ter beschikking van alle geïnteresseerde retailers.

Lidl Groot-Brittannië vervult een voortrekkersrol: Het dichten van loonkloven in de eigen leveringsketen, naar rato van de ingekochte hoeveelheden, vindt reeds plaats vóór de termijn die is vastgelegd in de Britse sectorale verbintenis. Met de eerste uitbetaling van vrijwillige toeslagen (Voluntary Contributions) in 2026 is een belangrijke bijdrage geleverd aan het op lange termijn veiligstellen van de bestaansmiddelen van de arbeiders.

Onze inzet in de Living Wage-alliantie met IDH:

"Als coalitie van Britse retailers zullen wij ons inzetten om ervoor te zorgen dat de werknemers in onze leveringsketens voor bananen tegen eind 2027 een leefbaar loon ontvangen. Waar mogelijk zullen wij dit sneller doorvoeren."¹³

¹² The Guardian: [Banana pricing: the unsustainable nature of the UK's favourite fruit](#)

¹³ idhsustainabletrade: [UK Retailer Commitment](#)

Betrokkenheid bij 'decent remuneration'-programma van Banana Link (LW)

Achtergrond

Ivoorkust is de grootste Afrikaanse exporteur van bananen naar de Europese Unie. Om de levensomstandigheden van de ongeveer 13.500 werknemers in deze sector daadwerkelijk te verbeteren, ondersteunt Lidl Frankrijk sinds 2020 het programma voor 'Decent Remuneration' (eerlijke beloning) van de Britse ngo Banana Link.

Dit initiatief heeft tot doel een leefbaar loon te waarborgen door middel van eerlijke prijzen voor productie en een stabiele sociale dialoog. Deze aanpak volgt het principe van de 'Three Decencies', dat stelt dat redelijke prijzen op productieniveau de noodzakelijke basis vormen voor eerlijke lonen en waardige arbeids- en levensomstandigheden.

Methodiek

Voor de uitvoering van dit initiatief moesten aanzienlijke structurele belemmeringen worden overwonnen door middel van gerichte maatregelen:

- ◊ **Genderongelijkheid wegnemen:** Gezien de verhoogde kwetsbaarheid van vrouwelijke werknemers werden specifieke workshops

georganiseerd om hun vaardigheden op het gebied van cao-onderhandelingen te versterken en de loonkloof tussen mannen en vrouwen (Gender Pay Gap) aan te pakken.

- ◊ **Verdieping van de sociale dialoog:** Dankzij de oprichting van de nationale brancheorganisatie FETBACI¹⁴ in 2023 slaagde het initiatief erin de bijna 20 vakbonden, die voorheen onafhankelijk van elkaar opereerden, te bundelen tot één legitieme onderhandelingspartner.
- ◊ **Rechtvaardigheid in de waardeketen:** Met het programma wordt de structurele ongelijkheid aangepakt, waarbij Afrikaanse arbeiders doorgaans slechts zo'n 5-9% van de verkoopprijs ontvangen, door een gezamenlijk proces voor 'eerlijke prijzen' in te voeren dat ervoor zorgt dat loonsverhogingen effectief worden gefinancierd en door alle belanghebbenden in de waardeketen worden gedragen.
- ◊ **Transparantie en gegevensvalidatie:** In samenwerking met het onderzoeksinstituut CIRES¹⁵ maakte het initiatief het mogelijk om feitelijke loongegevens op bedrijfsniveau te verzamelen en wetenschappelijk te valideren.

Deze robuuste database vormt nu een onmisbare basis voor eerlijke onderhandelingen.

Resultaten

Op 26 september 2024 werd een doorslaggevend succes behaald: De vier grootste exportbedrijven (goed voor meer dan 98% van het exportvolume) hebben samen met de FETBACI een handvest ondertekend dat de weg vrijmaakt voor een eerste nationale cao in 2026.

Deze transformatie werd mogelijk dankzij de synergie tussen de sociale partners. Het programma, dat wordt gefinancierd door de IDH en Europese retailers (naast Lidl Frankrijk onder meer ook Tesco en Carrefour), bundelt de expertise van Banana Link en internationale organisaties zoals de Internationale Unie van Levensmiddel- en Landarbeiders (IUL) en AFRUIBANA¹⁶.

¹⁴ FETBACI staat voor Federation of unions of all banana-producing companies in Côte d'Ivoire

¹⁵ CIRES staat voor Ivorian Center for Economic and Social Research

¹⁶ AFRUIBANA is de pan-Afrikaanse overkoepelende organisatie van fruitproducenten en -exporteurs

Onze betrokkenheid in de toeleveringsketen van cacao

Living Income chocoladerepen (LI)

Achtergrond

Opschaling van pioniersproject naar nieuwe norm

Bij Lidl zetten wij ons al meer dan een decennium in voor eerlijkere voorwaarden in de cacaosector. Al in 2014 kozen wij bij onze toetreding tot het Fairtrade-grondstoffenprogramma, als een van de eerste partners, voor een toekomstgerichte aanpak van de eerlijke inkoop van ons belangrijkste ingrediënt: cacao. Deze ambitie komt tot uiting in onze gehele leveringsketen. Sinds 2017 is de cacao van onze eigen merken voor 100 procent gecertificeerd. Onze chocoladerepen in het vaste assortiment zijn sinds 2022 uitsluitend voorzien van het Fairtrade- of het Fairtrade-grondstoffenkeurmerk.

Een doorslaggevende succesfactor is daarbij onze nauwe samenwerking met Fairtrade. De inzichten die zijn opgedaan met ons eigen merk Way To Go, dat sinds 2020 in samenwerking met Fairtrade en coöperaties in Ghana wordt geïmplementeerd, zijn verwerkt in de verdere ontwikkeling van de Living Income-aanpak. Het nieuwe Living Income-programma is een concept dat veel verder gaat dan de bestaande normen en laat zien hoe gerichte extra betalingen en investeringen kunnen bijdragen aan het dichten van de inkomenskloven in de cacaosector.

Fairtrade

Fairtrade is een internationale organisatie die zich wereldwijd inzet voor eerlijke handelsbetrekkingen en producenten, bedrijven en consumenten op basis van gelijkheid met elkaar verbindt. De organisatie ondersteunt boerengezinnen en werknemers in de teeltlanden bij het uit eigen kracht overwinnen van armoede, het versterken van hun positie in de wereldhandel en het zelfstandig vormgeven van hun leven. Met het in 2002 geïntroduceerde Fairtrade-keurmerk worden algemene normen gesteld (voor organisaties van kleine boeren, plantages of contractlandbouw), productnormen, die productspecifieke voorschriften bevatten, en de handelaarsnorm (Trader Standard), die voorschriften bevat voor handelaars en producenten (met inbegrip van voorschriften inzake betalingswijzen of inzake gemengde producten).

De successen van Way To Go zijn indrukwekkend/ Sinds de start van het project hebben meer dan 7200 cacaoboeren geprofiteerd van een extra inkomensverbeteringspremie (Income Improvement Premium, kortweg IIP) en van investeringen in landbouwprojecten. Tot onze concrete maatregelen behoorden onder meer het uitdelen van ongeveer 400.000 cacaoplantjes ter vernieuwing van de landbouwbedrijven, opleidingen op het gebied van boslandbouw en de opname van meer dan 1000 personen in sociale zekerheidsstelsels, zoals het SHARE-ziekttekostenverzekeringproject. Hiermee hebben wij bij Lidl aangetoond dat eerlijke prijsmechanismen de veerkracht van boerengezinnen tegen prijs- en klimaatschokken meetbaar kunnen versterken.

Ondanks deze successen blijft de 'cacaoparadox' bestaan: Terwijl de wereldmarktprijzen in 2024 tot recordhoogte stegen, leeft nog steeds 30 tot 60 procent van de cacaoboeren in Ghana en Ivoorkust in extreme armoede, doordat zij niet volledig meeprofiten van de schommelingen op de markt. Vanuit dit inzicht zet Lidl nu de stap naar een gebiedsdekkende aanpak. Sinds maart 2026 zetten we ons volledige assortiment chocoladerepen van onze eigen merken (de merken 'Fin Carré', 'J.D. Gross' en 'Vemondo') in vijf landen (Duitsland, Nederland, Oostenrijk, België en Luxemburg) over naar het nieuwe Living Income-programma.

De timeline en operationele implementatie

De uitrol verloopt volgens een duidelijk tijdschema om ter plaatse een meetbaar effect te waarborgen:

- ◊ **Vanaf maart 2026:** Start van de operationele implementatie en intensieve voorbereiding. Het eerste jaar van het programma staat in het teken van de operationele voorbereiding en het vastleggen van de administratieve randvoorwaarden. Hieronder vallen onder meer de selectie van de deelnemende coöperaties en baseline-beoordelingen waarmee Fairtrade Africa de huidige situatie van de huishoudens in kaart brengt.
- ◊ **Vanaf oogstjaar 2026/2027:** Start van de concrete uitvoering van het project ter plaatse in de landen van herkomst, Ghana en Ivoorkust.

Methodiek

De rekensleutel: Wat wij precies betalen

De kern van onze strategie wordt gevormd door een gedifferentieerde prijsstructuur. Onze betalingen bestaan uit de volgende componenten:

- ◊ **Fairtrade-premie:** Fairtrade-gecertificeerde coöperaties ontvangen naast de verkoopprijs ook de Fairtrade-premie. De leden beslissen op democratische wijze over de besteding van de middelen, bijvoorbeeld versterking van de coöperatie, verhoging van de productiviteit, investeringen in infrastructuur of sociale en ecologische maatregelen, zoals de bouw van scholen en gezondheidscentra of het onderhoud van drinkwaterputten.
- ◊ **Booster:** Daarnaast betalen wij een vast extra bedrag per ton cacao. Deze middelen worden

doelgericht ingezet voor landbouwmaatregelen, zoals de aanschaf van hoogwaardig zaad, opleidingen over duurzame teeltmethoden. Deze versterken de veerkracht van de plantages door middel van praktijken zoals agrobosbouw en gericht landschapsbeheer, en programma's voor inkomensdiversificatie, om zo de economische afhankelijkheid van cacao te verminderen.

- ◊ **Verschilcompensatie (LIRP-model):**

De logica is gebaseerd op de Living Income Reference Price (LIRP). Als de marktprijs (Farmgate-prijs) onder de LIRP ligt, betalen wij een verschilcompensatie om de kloof met de referentieprijs onmiddellijk te dichten. Als de prijs daarboven ligt, worden de boosterbetalingen en premies gewoon doorbetaald om de veerkracht op lange termijn te bevorderen.

Investerings in de toekomstbestendigheid van de landbouwbedrijven

De middelen van de Lidl booster worden doelgericht ingezet om huishoudens op de lange termijn veerkrachtiger te maken. Om de productiviteit te verhogen, financieren wij professionele snoei- en sproeidiensten, evenals de levering van bedrijfsmiddelen voor de vernieuwing van de boerderij. Om de afhankelijkheid van cacao te verminderen, stimuleren wij inkomensdiversificatie door ondersteuning van de teelt van alternatieve gewassen, zoals rijst of yam, evenals projecten op het gebied van kleinschalige veeteelt en bijenteelt.

Bij Lidl dragen wij de extra kosten van dit programma volledig zelf en berekenen deze niet door aan de consumenten. Hiermee leveren wij een concrete bijdrage aan de sectorale doelstelling van het Forum voor Duurzame Cacao (GISCO) om tegen 2030 voor 90 procent van de leverende huishoudens een leefbaar inkomen te realiseren.

"Met 'Way To Go' hebben wij waardevolle impulsen gegeven. Maar echte verandering ontstaat pas door opschaling. Het gaat er nu om nieuwe maatstaven te stellen en de impact te vergroten: Wij maken van eerlijkheid nu de norm."

Stefan Haensel,

Head of Quality & Sustainability, Senior Vice President bij Lidl Stiftung & Co. KG

"Met haar inzet laat Lidl zien hoe handelsbedrijven concreet kunnen bijdragen aan het dichten van de inkomenskloof. Het Living Income-programma investeert in de toekomstbestendigheid van de coöperaties. Dat is de inzet die wij vanuit de cacaosector nodig hebben."

Claudia Brück

Directie Fairtrade Duitsland

Farmgate-Preis liegt über dem LIRP

Farmgate-Preis liegt unter dem LIRP
mit Differenzialausgleich

Booster
(Zusätzliche Lidl Prämie)

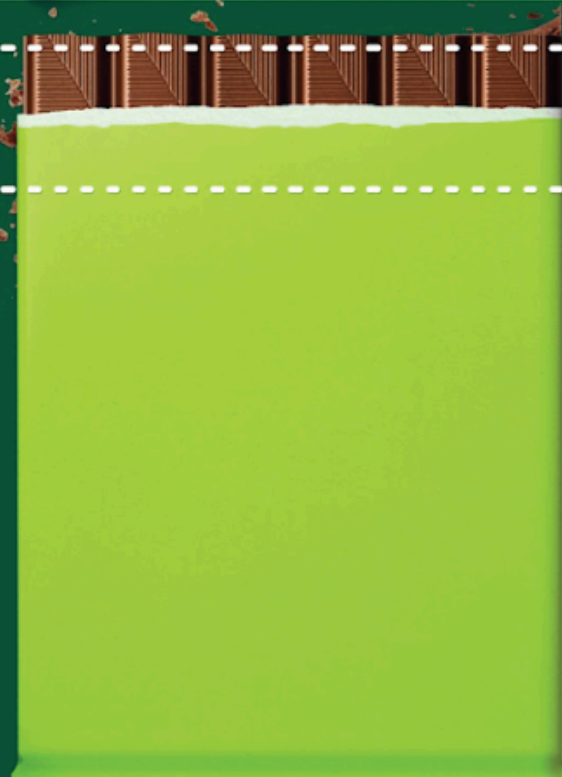

Fairtrade-Prämie

Farmgate-Preis
höher als LIRP

**Living Income
Reference Price**
(LIRP)

Booster
(Zusätzliche Lidl Prämie)

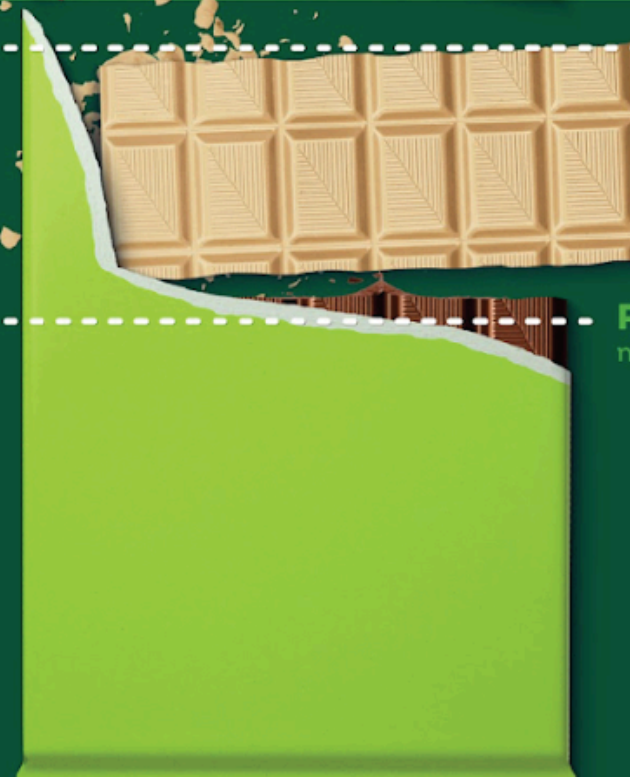
Fairtrade-Prämie

**Living Income
Reference Price**
(LIRP)

**Differenzial
als Ausgleich**

Farmgate-Preis
niedriger als LIRP

Langfristige Prämien für
nachhaltige Existenzsicherung

Kurzfristig existenzsicherndes
Einkommen für Kakaobauern

Onze betrokkenheid in de toeleveringsketen van koffie

Koffie is één van de grondstoffen waarbij de leveringsketen met complexe maatschappelijke uitdagingen te maken heeft. Hoewel vrouwen wereldwijd tot 70% van het fysieke werk in de koffieteelt voor hun rekening nemen, worden zij vaak ernstig benadeeld wat betreft de toegang tot productiemiddelen zoals land, kredieten of opleidingen.¹⁷ Om juist deze structurele ongelijkheid ter plaatse gericht aan te pakken en de inkomenssituatie van vrouwelijke koffieboeren duurzaam te verbeteren, heeft Lidl in 2021 samen met Fairtrade het project Way To Go-koffie in Honduras gelanceerd. In de regio Marcala is de focus van alle projectactiviteiten bewust gericht op een uitsluitend vrouwelijke doelgroep, om de rol van de vrouwelijke producenten rechtstreeks te versterken door middel van opleidingen, financiële kennis en het prijsmechanisme van een extra premie voor inkomensverbetering.

Tegelijkertijd erkent Lidl dat een alomvattende, structurele verandering in de koffiesector alleen mogelijk is door gezamenlijk handelen. Daarom zetten wij ons sinds 2023 in het kader van het door het Duitse ministerie voor economische samenwerking en ontwikkeling (BMZ) gefinancierde Sustainable Agricultural Supply Chains Initiative (SASI), een sectorbrede werkgroep met partners zoals de REWE Group, Kaufland en dm-drogerie markt, in om via verantwoorde inkooppraktijken en de versterking van producentenorganisaties te streven naar leefbare inkomens in de gehele sector.”

Way To Go-koffie uit Honduras (LI)

Achtergrond

Honduras behoort tot de belangrijkste herkomstlanden van Fairtrade-gecertificeerde koffie. De boerengezinnen worden echter geconfronteerd met enorme uitdagingen, zoals politieke instabiliteit, een tekort aan arbeidskrachten en de gevolgen van de klimaatverandering. Aangezien in de koffiesector vrouwen ongeveer de helft van de beroepsbevolking uitmaken, maar zij vaak te maken hebben met gendergerelateerde belemmeringen bij de toegang tot middelen, hebben Lidl en Fairtrade in 2021 het project Way To Go-koffie in het leven geroepen.

Methodiek

Het project is erop gericht om via sociale, ecologische en economische maatregelen een leefbaar inkomen te realiseren. Een centraal onderdeel is de uitkering van een aanvullende premie voor inkomensverbetering (Income Improvement Premium, afgekort IIP) bovenop de Fairtrade-minimumprijs en de premie.

Ter versterking van de economische zekerheid worden landbouwbedrijven gemoderniseerd met veerkrachtige rassen en worden opleidingen op het gebied van bedrijfsvoering en marketing georganiseerd. De sociale stabiliteit wordt bevorderd door trainingen op het gebied van emotionele intelligentie en vrouwelijk leiderschap, en maatregelen om de geïnstitutionaliseerde kinderbescherming te waarborgen.

Resultaten

In de tweede projectfase, van 2024 tot 2026, namen 383 koffieboerinnen van de coöperatie APROCOMSA actief deel aan het project. Een meetbaar succes is de diversificatie van de inkomsten: In totaal hebben 131 deelnemers al ten minste één nieuwe activiteit aan hun inkomstenportfolio toegevoegd. Daarnaast hebben tot nu toe 334 vrouwen trainingen op het gebied van leiderschap en gezondheid gevolgd.

---

¹⁷ Cfr. International Coffee Organization (ICO) (2018): Gender Equality in the Coffee Sector

SASI

Werkgroep detailhandel koffie (LI)

Achtergrond

Lidl is er vast van overtuigd dat op de lange termijn effectieve veranderingen in de wereldwijde koffiesector alleen mogelijk zijn via gezamenlijke, sectoroverschrijdende maatregelen. Tegen deze achtergrond werken wij sinds 2023 in een werkgroep onder de vlag van het door het BMZ gefinancierde 'Sustainable Agricultural Supply Chains Initiative' (SASI) met partners zoals dm-drogerie markt, Kaufland en REWE Group aan een gezamenlijk project in Peru en Honduras. Deze samenwerking, die wordt gecoördineerd door de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, heeft tot doel leefbare lonen en inkomens stevig te verankeren in de koffieketens van de Duitse detailhandel.

Binnen dit project worden drie strategische hoofddoelstellingen nagestreefd: het invoeren van verantwoorde inkooppraktijken, het stimuleren van veerkrachtige en efficiënte productiesystemen en het gezamenlijk vaststellen van een agenda door middel van sectorbrede samenwerkingsverbanden. Daarbij staat het versterken van de positie van vrouwen en het zelfredzaam maken van achtergestelde groepen altijd voorop.

Methodiek

Sinds de start van de pilot in 2025 lag de nadruk in eerste instantie op het opbouwen van een gedegen gegevensbasis. Een belangrijke mijlpaal was het uitvoeren van een uitgebreide basisevaluatie eind 2025 in de regio's Junín (Peru) en Copán, Ocotepeque en La Paz (Honduras). Hierbij werden gevoelige gegevens verzameld over de samenstelling van huishoudens, productiviteit en inkomstenbronnen om de werkelijke kloof tot een leefbaar inkomen (Living Income Benchmark) nauwkeurig te bepalen.

Sustainable Agriculture Supply Chains Initiative (SASI)

Het SASI zet zich in voor een economisch, sociaal en ecologisch duurzame transformatie van wereldwijde landbouwketens. Samen met de politiek, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld zet het duurzaamheidskwesties op de agenda en geeft het vorm aan het politieke debat. Het initiatief wordt uitgevoerd door de Deutschen Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH [Duitse vereniging voor internationale samenwerking] in opdracht van het Duitse ministerie voor economische samenwerking en ontwikkeling (BMZ).

Resultaten

De resultaten van de beoordeling tonen een genuanceerd beeld: De hoge koffieprijs in het oogstjaar 2024/2025 leidden weliswaar bij ongeveer twee derde van de ondervraagde huishoudens tot een inkomen boven de benchmark, maar veel kleine boeren, met name wanneer zij over weinig land beschikken of de productiviteit laag is, leven nog steeds onder deze grens.

Op basis van deze bevindingen vond in het voorjaar van 2026 de volgende belangrijke fase plaats. In Honduras (maart) en Peru (mei) werden workshops georganiseerd voor belanghebbenden om de implementatiestrategie samen met lokale partners en exporteurs definitief vast te stellen.

Nu deze voorbereidingen zijn afgerond, gaan de concrete projecten van start in de landen van herkomst. Een belangrijke maatregel hierbij is de invoering van verantwoorde inkooppraktijken, waaronder het in kaart brengen van transparante leveringsketens en het toetsen van prijsmodellen die rekening houden met de Living Income Reference Price (LIRP). Tegelijkertijd worden productiesystemen ter plaatse geprofessionaliseerd via gerichte maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering, bodemanalyses en opleidingen op het gebied van financiële basisvaardigheden. Het doel is om huishoudens die onder de benchmark liggen te ondersteunen door middel van productiviteitsverhogingen en inkomensdiversificatie, en schaalbare benaderingen voor de gehele sector te ontwikkelen.

Onze betrokkenheid in de toeleveringsketen van cashewnoten

Way To Go-cashews - Waardecreatie in Tanzania (LI)

Achtergrond

De wereldwijde leveringsketen voor cashewnoten wordt van oudsher gekenmerkt door structurele ongelijkheden, aangezien een groot deel van de in Afrikaanse landen geoogste noten voor verwerking wordt vervoerd naar Zuidoost-Azië. Dit loskoppelen van teelt en verwerking heeft tot gevolg dat de lokale toegevoegde waarde in de regio's van herkomst gering blijft en dat kleine boeren vaak geen leefbaar inkomen kunnen genereren. Om deze ontwikkeling tegen te gaan, introduceerde Lidl Nederland in 2022 als eerste landelijke retailer de Way to Go-cashewnoten. Het project is erop gericht de waardecreatie in Tanzania te behouden en de economische veerkracht van de teeltgebieden te versterken door middel van een directe samenwerking met lokale coöperaties.

Methodiek

Om dit doel in de praktijk te brengen, richt Lidl zich op een model van lokale integratie en een op gegevens gebaseerd bonussysteem. In nauwe samenwerking met Fairtrade Nederland, de leverancier Johnny Cashew en lokale boerencoöperaties werd eerst een grondig benchmarkonderzoek uitgevoerd om de specifieke behoeften voor een leefbaar inkomen in de regio vast te stellen.

Op basis van deze samenwerking is een dubbel uitbetalingssysteem ingevoerd. Terwijl de reguliere Fairtrade-premie naar collectieve projecten gaat, dient de aanvullende Way To Go-premie voor inkomensverbetering (Income Improvement Premium), zowel als directe financiële toelage voor de boeren als ter ondersteuning van gemeenschapsprojecten. Naast de Fairtrade-minimumprijs en de Fairtrade-premie wordt dit bedrag rechtstreeks uitbetaald aan de coöperatie en dient dit specifiek om de kloof tussen de gangbare marktopbrengsten en de berekende Living Income Benchmark te dichten.

Een van de belangrijkste mijlpalen bij de strategische premie-investeringen is het gericht stimuleren van de productiviteit en het gelijktijdig verlagen van de kosten. Hiermee werden maatregelen gefinancierd waarmee landbouwers hoogwaardige meststoffen konden produceren uit het organisch afval van hun eigen bedrijven. Daarnaast werd geïnvesteerd in de aanschaf van digitale weegschalen om de oogst nauwkeuriger te kunnen wegen en een absoluut betrouwbare en eerlijke vergoeding voor de boeren te waarborgen. Deze holistische aanpak wordt ondersteund door een afnamestrategie waarbij de gehele oogst, inclusief de zogeheten cashewbreuk, wordt vergoed. Dit laatste wordt op innovatieve wijze verwerkt, bijvoorbeeld als basis voor onze plantaardige Way To Go-kaas, waardoor de efficiëntie van de leveringsketen wordt verhoogd en voedselverspilling tot een minimum wordt beperkt.

Samenvatting

Dankzij de consequente verplaatsing van de verwerkingsstappen naar Tanzania en de rechtstreekse financiële ondersteuning van producenten levert het initiatief een meetbare bijdrage aan de bestrijding van armoede en aan het creëren van duurzame werkgelegenheid, met name voor vrouwen. Met de Way To Go-cashew wordt de economische kringloop ter plaatse gesloten en tegelijkertijd de ecologische voetafdruk verkleind doordat onnodige transportroutes via Azië vervallen.

Onze betrokkenheid in de toeleveringsketen van thee

Way To Go-thee – Onze pioniersrol in Kenia (LI)

Achtergrond

In 2020 publiceerde Lidl Groot-Brittannië als eerste Britse retailer een Human Rights Impact Assessment (HRIA) met de nadruk op de theeleveringsketen in Kenia. Het doel was het identificeren van mogelijke gevolgen van de bedrijfs- en ketenactiviteiten voor internationaal erkende mensenrechten en het aangaan van een directe dialoog met belanghebbenden en rechthebbenden.

Een belangrijke uitkomst van dit onderzoek was dat de lonen en inkomens te laag waren, met name voor arbeiders op kleine landbouwbedrijven. Door lage en schommelende theeprijzen, in combinatie met hoge, variabele productiekosten, is het voor arbeiders en huishoudens lastig om een behoorlijke levensstandaard te handhaven.

Om dit te ondersteunen, voegt Lidl Groot-Brittannië een nieuw Fairtrade-gecertificeerd theeproduct toe aan het Way To Go-assortiment en zet zich daarmee in voor leefbare inkomens in Kenia.

Methodiek

In samenwerking met Fairtrade heeft Lidl Groot-Brittannië als eerste Britse retailer een Living Income Reference Price (LIRP) voor thee ontwikkeld. De methodologische basis voor het verzamelen van gegevens op het gebied van de productie van zwarte thee bestond uit gestructureerde focusgroepgesprekken in Kenia. Bij het project waren boeren en technische deskundigen van vier coöperaties uit de regio West of Rift (Kericho) betrokken, evenals vertegenwoordigers van de Tea Board of Kenya en de Kenya Tea Development Association. Deze groep kwam bijeen om inzicht te krijgen in de LIRP-methode, om afspraken te maken over de waarden voor elke variabele die in de berekening wordt meegenomen en om later het eindresultaat te verifiëren.

Samenvatting

Via de Way To Go-thee verbindt Lidl Groot-Brittannië zich ertoe te investeren in een leefbaar inkomen bij de FINTEA Growers Co-operative Union (FINTEA-coöperatie) in Kericho, Kenia. Lidl Groot-Brittannië verbond zich ertoe om voor 100% van de voor dit product ingekochte hoeveelheid thee de Fairtrade Living Income Reference Price (LIRP) te betalen. Het gaat hier om een premie voor inkomensverbetering, die op de lange termijn bijdraagt aan een stabiel inkomen voor de boeren, en dit bovenop de Fairtrade-minimprijs en de Fairtrade-premie.

De Way To Go-thee is vanaf 2026 verkrijgbaar bij Lidl in Groot-Brittannië. Vanaf dat moment zal Lidl de gevolgen van dit product voor de boeren binnen ons leveranciersnetwerk gaan monitoren en hierover verslag uitbrengen.

Onze betrokkenheid in de toeleveringsketen van textiel

Betrokkenheid van Lidl in de sectoralliantie ACT (LW)

Achtergrond

Systematische oplossingen voor eerlijkere lonen

Voor Lidl is verantwoord handelen een van de centrale strategische doelen voor een succesvolle toekomst. Wij nemen verantwoordelijkheid waar onze activiteiten van invloed zijn op mens en milieu. Aangezien onze kleding- en schoenencollecties in wereldwijde toeleveringsketens worden geproduceerd, is het onze verantwoordelijkheid om in de gehele waardeketen standaarden op het gebied van arbeidsrecht en menswaardige omstandigheden te waarborgen, teneinde de uiteenlopende uitdagingen op het gebied van mensenrechten en milieu aan te pakken.

Lage lonen in de textielwaardeketen vormen een structurele uitdaging die voortvloeit uit het

samenspel van externe randvoorwaarden en bedrijfsmatige hefbomen. Hoewel ontoereikende wettelijke minimumlonen en beperkte vrijheid van vereniging in de productielanden de basis voor eerlijke beloningen ondermijnen, erkennen wij dat ook wereldwijde inkooppraktijken en prijsdruk doorslaggevende factoren zijn. Voor een duurzame verbetering zijn daarom niet alleen stabiele lokale stelsels voor collectieve onderhandelingen vereist, maar ook een meer verantwoorde structurering van onze eigen inkoopprocessen, teneinde leefbare lonen te waarborgen.

Negen op de tien werknemers in de kledingindustrie in Bangladesh verdienen niet genoeg om te kunnen voorzien in voldoende voedsel voor zichzelf en hun gezin.¹⁸ In 2025 bedroeg in 31 van de belangrijkste productielanden van de kledingindustrie de gemiddelde loonkloof tussen het nationale minimumloon en het leefbaar loon 41%.¹⁹ Met een aandeel van ongeveer 60% van de werknemers vormen vrouwen de ruggengraat van de wereldwijde leveringsketens voor

textiel.²⁰ Zij lopen echter een verhoogd risico op structurele discriminatie (verticale segregatie). Omdat zij voornamelijk werkzaam zijn in de laagste treden van de waardeketen, verdienen zij bij een vergelijking binnen de sector aanzienlijk minder dan mannelijke werknemers.²¹

Het waarborgen van leefbare lonen in de wereldwijde kledingindustrie is onlosmakelijk verbonden met effectieve toepassing van de vrijheid van vereniging. Alleen als vakbonden hen beschermen, kunnen werknemers samen opkomen voor een eerlijk loon. Dat is de enige manier om lage lonen definitief te stoppen.^{22,23,24}

Wij zijn ons er dan ook van bewust dat uitdagingen zoals een eerlijk loon vaak complexe, structurele oorzaken hebben. Daarom zetten wij in op sterke partnerschappen en het sectorinitiatief ACT om op de lange termijn structurele veranderingen met een breed draagvlak te stimuleren.

¹⁸ Poverty – “The True Price Of Fashion”

¹⁹ The Industry Wage Gap

²⁰ ILO, [How to achieve gender equality in global garment supply chains](#)

²¹ ILO, [Women lag behind men in terms of equal pay for work of equal value](#)

²² Amnesty International. 2024

²³ ETI, 2024, [Türkiye's Apparel and Textile Sector: Insights from local perspectives](#)

²⁴ ETI responds to new research on garment workers' rights across South Asia

Methodiek

Lidl is de eerste Duitse retailer in de levensmiddelensector die zich sinds 2019 inzet voor de sectoralliantie ACT (Action, Collaboration, Transformation).

ACT (Action, Collaboration, Transformation)

ACT is een initiatief van internationale textielmerken, retailers en de wereldwijde vakbondsorganisatie IndustriALL Global Union, dat zich inzet voor leefbare lonen in de leveringsketen van de textiel- en kledingindustrie. Het is de eerste wereldwijde overeenkomst die dit doel nastreeft door middel van cao's in de productielanden, die worden ondersteund door het inkoopbeleid van de merken.

Samen met andere aangesloten bedrijven en de wereldwijde vakbondsorganisatie IndustriALL, onder leiding van de ACT Stichting, zet Lidl zich in om deze cao's op brancheniveau te verankeren als een structureel instrument voor een eerlijk loon. Het initiatief omvat inmiddels de productielanden

Bangladesh, Cambodja en Turkije. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht voor een landenprogramma in Sri Lanka. De landenprogramma's bevinden zich in verschillende fasen, en ook de mate van betrokkenheid varieert als gevolg van de specifieke nationale context en de huidige politieke randvoorwaarden en ontwikkelingen.

We ondersteunen de doelen van het initiatief via implementatie van de ACT Global Purchasing Practices Commitments als centrale pijler. Deze zijn gericht op de verbetering van de arbeidsomstandigheden voor de werknemers in de textielindustrie:

ACT Global Purchasing Practices Commitments²⁵

- ◊ Commitment 1: opname van lonen als directe kosten in de inkooprijzen
- ◊ Commitment 2: eerlijke betalingsvoorwaarden
- ◊ Commitment 3: betere planning en prognoses
- ◊ Commitment 4: organiseren van opleidingen over verantwoorde inkoop en aankoop
- ◊ Commitment 5: toepassen van verantwoorde exit strategieën

Implementatie ACT Commitments

Lidl neemt consequent deel aan de tweejaarlijkse 'Purchasing Practices Assessments' en de 'Purchasing Practices Self-Assessments' om de mate van implementatie van de vijf 'Global Purchasing Practices Commitments' meetbaar te maken. Wij evalueren de resultaten van deze analyses voortdurend om onze interne processen doelgericht te optimaliseren. Bijvoorbeeld door onze inkopers in staat te stellen duurzame werkwijzen toe te passen en door verantwoorde exit strategieën te hanteren. [HRPR].

Resultaten:

Implementatie ACT Cambodja

ACT Cambodja is het vlaggenschipprogramma van het initiatief, dat zich succesvol heeft ontwikkeld dankzij een sterke en effectieve samenwerking tussen werkgeversvertegenwoordigers, vakbonden en de merken die in het land inkopen.

Naast controle op de naleving van het minimumloon via onafhankelijke audits en certificeringen zet Lidl in op het proactief versterken van de positie van zijn zakenpartners.

²⁵ ACT: [ACT and Purchasing Practices](#)

In de aanloop naar de ondertekening van de ACT Cambodia Brand Agreement hebben wij in 2024, in samenwerking met een externe dienstverlener, relevante leveranciers getraind in de toepassing van de ACT-richtlijnen inzake berekening en afscherming (Ring-fencing) van loonkosten. In 2025 hebben wij samen met een externe dienstverlener de interne tools voor de berekening van loonkosten verder ontwikkeld om het proces voor producenten intuïtiever en efficiënter te maken. Daarnaast is er een opname gemaakt van de online training over de tool en is deze verspreid onder de betreffende productielocaties.

In samenwerking met een leverancier en twee productielocaties werd de vernieuwde tool in 2025 getest.

Algemeen geldende cao's zijn een belangrijke maatregel om leefbare lonen te waarborgen. Ter ondersteuning van de invoering van algemeen geldende cao's in Cambodja heeft Lidl samen met zijn leveranciers een aantal strategisch relevante producenten in Cambodja geselecteerd en hen gericht geïnformeerd over de cao's die zijn overeengekomen door de brancheorganisatie TAFTAC en de bij IndustriALL

aangesloten vakbonden. In dit verband hebben wij ook onze toezeggingen in het kader van de wereldwijde raamovereenkomst met IndustriALL verduidelijkt. Wij voeren een actieve dialoog met onze partners om de mogelijkheden te onderzoeken voor het ondertekenen van de cao op bedrijfsniveau en om gezamenlijke oplossingen te vinden.

Onder leiding van ACT hebben internationale bedrijven, producenten en vakbonden in Cambodja zich verenigd in een Brand-Employer-Union Group om gezamenlijk een kader voor arbeidsverhoudingen in de leveringsketen te ontwikkelen, dat tot doel heeft loonsverhogingen op basis van cao's mogelijk te maken, de arbeidsverhoudingen te versterken en een stabiele en concurrerende industrie te bevorderen.

In een historische stap zijn de partijen tot overeenstemming gekomen over een baanbrekend, door merken ondersteund kader voor cao's.²⁶ ACT Cambodja combineert sociale dialoog, betrokkenheid van belanghebbenden en cao-onderhandelingen met doelgerichte en bindende toezeggingen met betrekking tot de inkooppraktijken van de wereldwijde merken.

In 2024 sloot Lidl voor het eerst een bindende overeenkomst met de wereldwijde vakbondsorganisatie IndustriALL over het ACT-landenprogramma in Cambodja. Hiermee heeft Lidl zich juridisch bindend verplicht tot ondersteuning van de gestandaardiseerde cao's (CBA) voor Cambodjaanse productielocaties. De belangrijkste punten zijn opgesteld door de Cambodjaanse werkgeversorganisatie TAFTAC en de bij IndustriALL aangesloten vakbonden. De overeenkomst tussen Lidl en IndustriALL omvat bovendien verplichtingen inzake transparantie over de loonkosten bij onderhandelingen met leveranciers die een cao hebben ondertekend, alsmede inzake de betaling van de verhoogde loonkosten zodra de gestandaardiseerde cao op een productielocatie van Lidl is ondertekend. In 2026 heeft Lidl de verlenging van de bindende overeenkomst met IndustriALL ondertekend en zet daarmee zijn inzet voor de implementatie van door merken ondersteunde cao's op sectoraal niveau, in het kader van het ACT-initiatief, concreet voort voor Cambodja.

---

²⁶ [ACT Cambodia Report](#)

Bevindingen

Het realiseren van leefbare inkomens en lonen is geen doel dat een enkele actor op zichzelf kan bereiken. Uit ons werk tot nu toe blijkt duidelijk het volgende: elke toeleveringsketen is een dynamisch netwerk dat alleen door de samenwerking tussen alle betrokken partijen veerkrachtiger en eerlijker kan worden gemaakt. Lidl heeft sterke en betrouwbare partners nodig, in de eerste plaats onze directe zakenpartners, om projecten op het gebied van leefbaar loon en leefbaar inkomen te verankeren in de toeleveringsketens. Omdat voor het realiseren van leefbare inkomens en lonen een collectieve inspanning vereist is, zetten wij ons actief in voor

sectoroverschrijdende allianties, zoals de Living Wage-allianties met IDH in België en Groot-Brittannië, het Forum Nachhaltiger Kakao, de werkgroep detailhandel koffie van SASI of het ACT-initiatief in de textielsector.

Deze gezamenlijke koers zetten wij actief voort via onze eigen projecten. Wij zijn ervan overtuigd dat voortrekkerswerk op operationeel vlak een noodzakelijke impuls vormt voor veranderingen in de gehele markt. Door het testen en demonstreren van de praktische haalbaarheid in pilots om schaalbare benaderingen te identificeren, fungeren wij als stimulans.

Wij zijn ervan overtuigd dat dit de systematische invoering van een eerlijk loon in de gehele toeleveringsketen aanzienlijk zal versnellen. Tegelijkertijd zien we dit proces als een wederzijds leerproces. Wij gaan onze actief in dialoog met de sector en profiteren in gelijke mate van de ervaringen van andere ondernemingen. Het succes van innovatieve benaderingen in de gehele sector is voor ons een belangrijke stimulans en motivatie om onze eigen inzet consequent verder te ontwikkelen en gezamenlijk nieuwe normen te stellen.

Living Wage

Om loonkloven op betrouwbare wijze te kunnen berekenen en dichten, is een degelijke gegevensbasis vereist. Een goed werkende infrastructuur voor gegevensverzameling is een noodzakelijke voorwaarde om de bijdrage van Lidl aan het dichten van loonkloven en het realiseren van een leefbaar loon nauwkeurig te kunnen berekenen en strategisch te implementeren.

Wij hechten waarde aan kwaliteit. Via regelmatige controles en audits ter plaatse zorgen wij ervoor dat de voorzieningen ook daadwerkelijk bij de mensen terechtkomen. Deze verificatie biedt ons en onze klanten de nodige zekerheid met betrekking tot onze voortgangsrapporten (claims) en garandeert ons dat de implementatie correct verloopt.

Elke leveringsketen is dynamisch en vereist samenwerking tussen alle betrokkenen om op lange termijn leefbare lonen te realiseren. Naast het actief nemen van verantwoordelijkheid door het bedrijfsleven, met inbegrip van Lidl, is het essentieel dat er in de landen van herkomst betrouwbare nationale randvoorwaarden worden gecreëerd. Daartoe behoort met name het versterken van regelingen op het gebied van

minimumloon, die op lange termijn eerlijke lonen voor de werknemers kunnen waarborgen. Bovendien beschouwen wij het bevorderen van algemeen geldende en sectorbrede cao's als een essentiële aanpak om de lonen van werknemers te verhogen. Sectorbrede oplossingen waarborgen dat eerlijke lonen geen concurrentienadeel vormen voor afzonderlijke bedrijven, maar de norm worden voor de gehele regio. Zij bevorderen de dialoog tussen werkgevers en vakbonden op voet van gelijkheid en zorgen voor een lokale onderhandelingscultuur die op de lange termijn stabiele en eerlijke arbeidsvoorwaarden garandeert, meer dan externe controles op zichzelf zouden kunnen bewerkstelligen.

Banaan

Het succes van ons project om de loonkloof naar rato van het Lidl-inkoopvolume te dichten, is grotendeels te danken aan loontransparantie en een uitstekende beschikbaarheid van gegevens, die wij dankzij onze zakenpartners en de plantages kunnen waarborgen. Aangezien het concept van leefbare lonen voor veel betrokkenen nog steeds nieuw is, investeren wij

voortdurend in de mogelijkheden van de toeleveringsketens. Dit omvat regelmatige opleidingen en audits. In het licht van dynamische leveringsketens en veranderende politieke en economische omstandigheden integreren wij doorlopende analyses en opleidingen vast in onze projectcycli. Op deze manier zorgen wij ervoor dat wij flexibel op veranderingen kunnen reageren en dat wij de koers voor onze doelmarkten van het Living Wage-bananenproject van Lidl International (Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Nederland, België en Denemarken) en het Living Wage-bananenproject van Lidl Groot-Brittannië consequent kunnen blijven volgen.

Daarnaast evalueren wij voortdurend de deelname aan overkoepelende projecten in onze leveringsketen voor bananen voor relevante herkomstlanden, zoals de deelname van Lidl Frankrijk aan het project in Ivoorkust met Banana Link en IDH tot de afronding ervan in 2024, gericht op het versterken van de lokale vakbonden en het vaststellen van lokale benchmarks voor een leefbaar loon.

Textiel (ACT)

Lidl pakt het probleem van de lage lonen in de wereldwijde waardeketen voor textiel aan door middel van collectieve betrokkenheid bij het ACT-initiatief (Action, Collaboration, Transformation) en de daarmee samenhangende inspanningen op het gebied van verantwoorde inkooppraktijken. Gezien de aanzienlijke loonverschillen en structurele discriminatie zetten wij ons in het kader van het ACT-initiatief in voor het opstellen van cao's op sectorniveau, teneinde de vrijheid van vereniging te versterken en op duurzame wijze eerlijke lonen te waarborgen. Een mijlpaal is onze juridisch bindende overeenkomst voor Cambodja (2024), waarin wij ons verbinden tot transparantie en tot het dragen van de gestegen loonkosten in het kader van ondertekende cao's. Door de implementatie van de ACT Purchasing Practices, gerichte trainingen op het gebied van loonkostenisolatie ('Ring-fencing') en de uitbreiding van digitale berekeningstools stellen wij onze inkoopafdeling en onze partners actief in staat om consequent de weg naar leefbare lonen te bewandelen en bevorderen wij zo stabiele, concurrerende arbeidsomstandigheden.

Living Income

Hoewel het versterken van nationale systemen een cruciale hefboom vormt voor leefbare lonen, ligt de situatie complexer wat betreft leefbare inkomens voor kleine boeren. Vaste minimumprijzen voor grondstoffen zijn in dit verband vaak slechts in beperkte mate effectief en brengen het risico van marktverstoringen met zich mee. Voor de uitvoering is daarom een grote mate van tact en een grondige kennis van de betreffende leveringsketens vereist. Daarom kiezen wij voor holistische concepten in samenwerking met partners zoals Fairtrade.

Met onze maatregelen zorgen wij voor een onmiddellijke stijging van het inkomen. Als de marktprijs niet toereikend is om een menswaardig bestaan mogelijk te maken, hanteren wij de Living Income Reference Price (LIRP) als strategisch instrument en vullen wij het verschil aan.

Bovendien ondersteunen wij in al onze projecten boeren actief bij het opzetten van aanvullende inkomstenbronnen, zoals bijvoorbeeld cacao.

Het doel is om de afhankelijkheid van schommelende prijzen op de wereldmarkt te verminderen door de teelt van andere gewassen, kleinschalige veehouderij of lokale verwerking te stimuleren. Alleen door deze combinatie van directe financiële steun in elke marktsituatie, het verschaffen van lokale mogelijkheden en de nauwe samenwerking met de sector kunnen wij op duurzame wijze stabiele bestaansmiddelen in de herkomstgebieden creëren.

Cacao

Een echte transformatie in de cacaosector kan alleen slagen als wij succesvolle pilots opschalen. Door ons Living Income-programma uit te breiden naar het volledige assortiment chocoladerepen onder ons eigen merk, maken wij van een beproefd concept de nieuwe norm in vijf Europese markten. Ons doel is om door de combinatie van de Lidl booster, stabiliserende prijsmechanismen en gerichte inkomensdiversificatie een meetbaar effect voor duizenden boerengezinnen in Ghana en Ivoorkust te bereiken.

Door de Living Income Reference Price (LIRP) als leidraad te gebruiken, nemen wij onze verantwoordelijkheid voor rechtvaardigere waardeketens. Hiermee sturen wij een krachtig signaal naar de sector. Een leefbaar inkomen is geen optioneel nevenproject, maar vormt de basis voor een duurzame cacaoproductie.

Koffie

Om daadwerkelijke veranderingen in de koffiesector te bewerkstelligen, zijn zowel gerichte projecten ter plaatse als sterke sectorbrede samenwerkingsverbanden nodig. Met onze Way To Go-koffie in Honduras versterken wij de economische zekerheid met premies ter verbetering van het inkomen en bevorderen wij tegelijkertijd de sociale stabiliteit via trainingen op het gebied van vrouwelijk leiderschap. Tegelijkertijd zetten wij ons in het kader van het sectoroverschrijdende SASI-initiatief in binnen de retailwerkgroep Koffie, om een leefbaar inkomen stevig te verankeren in de Duitse detailhandel via verantwoorde inkooppraktijken en transparante leveringsketens. Een belangrijke maatregel hierbij is het nauwkeurig in kaart brengen van inkomenskloven door middel van baseline assessments, evenals het testen van prijsmodellen

waarin rekening wordt gehouden met de Living Income Reference Price (LIRP). Door de combinatie van productiviteitsverhogingen en het gericht stimuleren van aanvullende inkomstenbronnen stellen wij met name minderheidsgroepen in staat hun veerkracht tegen markt- en klimaatschokken te vergroten.

Cashew

Met onze inzet voor de cashewketen in Tanzania maken wij duidelijk dat het waarborgen van inkomsten op de lange termijn onlosmakelijk verbonden is met het stimuleren van lokale toegevoegde waarde. Samen met onze partners Fairtrade Nederland en Johnny Cashew doorbreken wij de traditionele, inefficiënte opdeling van de leveringsketen door de verwerking terug te brengen naar het land van herkomst. Een belangrijk instrument om de inkomenskloof te dichten is ons dubbele premiesysteem. Op basis van gedegen benchmarkonderzoeken combineren wij de collectieve Fairtrade-premie met een directe aanvullende Way To Go-vergoeding. Dit mechanisme zorgt ervoor dat de financiële meerwaarde direct terechtkomt waar deze nodig is om een leefbaar inkomen te realiseren.

Naast de prijsstelling zelf hechten wij veel waarde aan algehele efficiëntie en ecologische verantwoordelijkheid. Dankzij onze 'Full Crop'-afnamestrategie, waarbij ook gebroken cashews worden gebruikt voor innovatieve producten zoals onze veganistische kaasvervangers, beperken wij voedselverspilling tot een minimum en maximaliseren wij de opbrengsten voor de producenten. Deze integratieve aanpak zorgt niet alleen voor duurzame, eerlijke banen ter plaatse, met name voor vrouwen, maar vermindert ook aanzienlijk de ecologische voetafdruk van de leveringsketen doordat er geen omwegen via Azië meer nodig zijn. Het cashewproject is daarmee een baanbrekend voorbeeld van hoe economische veerkracht en structurele armoedebestrijding met behulp van lokale integratie met succes kunnen worden opgeschaald.

Thee

In de leveringsketen voor thee vervult Lidl Groot-Brittannië een voortrekkersrol door de zorgplicht op het gebied van mensenrechten rechtstreeks te vertalen naar operationele prijsmodellen. De basis hiervoor werd gevormd door een uitgebreide Human Rights Impact Assessment (HRIA) in de Keniaanse theesector,

waarin werd gewezen op het structurele tekort aan middelen waarmee kleinschalige boerenbedrijven kampen als gevolg van volatiele wereldmarktprijzen. Als eerste Britse retailer heeft Lidl Groot-Brittannië vervolgens, in nauwe samenwerking met Fairtrade en lokale deskundigen, een Living Income Reference Price (LIRP) voor thee ontwikkeld. Dit is gebaseerd op een participerende aanpak. In samenwerking met de Tea Board of Kenya en lokale coöperaties zijn de variabelen voor een leefbaar inkomen nauwkeurig gedefinieerd en geverifieerd.

De praktische uitvoering vindt plaats via ons Way To Go-assortiment, dat vanaf 2026 een nieuwe maatstaf vormt voor verantwoorde inkoop van thee. Voor 100% van het afgenomen volume van de FINTEA-coöperatie in Kenia verbindt Lidl Groot-Brittannië zich ertoe de LIRP te betalen, en wel bovenop de Fairtrade-minimumprijs en de Fairtrade-premie. Door middel van dit betalingsmechanisme in drie fasen koppelen wij de inkomsten van de boeren los van de schommelingen op de markt en creëren wij een betrouwbare basis voor een aanvaardbare levensstandaard. Vanaf de marktintroductie in 2026 zullen wij de effecten van deze gerichte investeringen voortdurend monitoren om de doeltreffendheid van onze maatregelen te waarborgen en schaalbare inzichten te verkrijgen voor de gehele sector.

Onze eerdere 'Way To Go'-projecten worden inhoudelijk naadloos voortgezet, maar zullen voortaan de namen 'Living Income-koffie', 'Living Income-cashew' en 'Living Income-thee' dragen. In de toekomst zullen wij op onze producten en in onze communicatie afzien van het gebruik van de term 'Way To Go', om te voldoen aan de nieuwe wettelijke vereisten van de EmpCo-richtlijn (Empowering Consumers for the Green Transition Directive). Dit heeft geen invloed op onze inzet voor een leefbaar inkomen.

Vooruitblik

Uit de hier beschreven vorderingen en initiatieven blijkt duidelijk het volgende. De weg naar leefbare inkomens en lonen in het hele land, is geen sprint, maar een continu transformatieproces. Hieruit blijkt duidelijk dat de combinatie van eerlijke prijsmechanismen en het stimuleren van lokale structuren een doeltreffend middel is om op de lange termijn systemische veranderingen in onze leveringsketens te integreren.

Wij blijven onze inzet consequent evalueren, brengen voortdurend schaalbare benaderingen in kaart en intensiveren de dialoog met onze partners en branche-initiatieven. Ons doel blijft duidelijk: Wij willen duurzaamheid en maatschappelijke rechtvaardigheid verder stimuleren, zodat eerlijke levensomstandigheden voor alle personen in onze leveringsketens daadwerkelijk worden verankerd.

Woordenlijst

Woordenlijst

ACT (Action, Collaboration, Transformation)	ACT is een initiatief van internationale textielmerken, retailers en de wereldwijde vakbondsorganisatie IndustriALL Global Union, dat zich inzet voor leefbare lonen in de leveringsketen van de textiel- en kledingindustrie. Het is de eerste wereldwijde overeenkomst die dit doel nastreeft door middel van cao's in de productielanden, die worden ondersteund door het inkoopbeleid van de merken. ²⁷
Anker Research Institute (ARI)	Het Anker Research Institute is een organisatie zonder winstoogmerk die in 2020 door Richard Anker en Martha Anker is opgericht met steun van de Global Living Wage Coalition. Het instituut stelt wereldwijd benchmarks vast voor leefbare lonen en inkomens, evenals meer dan 100 Anker-referentiewaarden en regionale schattingen in een groeiend aantal landen. Daarnaast verricht het ARI hoogwaardig onderzoek op het gebied van leefbare lonen en inkomens, met betrekking tot onderwerpen als gender, migratie, plaatselijk gangbare lonen (<i>prevailing wages</i>) en meer. ²⁸
Asian Floor Wage Alliance (AFWA)	De Asia Floor Wage Alliance (AFWA) werd in 2007 opgericht als een Aziatische, door werknemers geleide, wereldwijde arbeids- en sociale alliantie die kledingproducerende landen (zoals Bangladesh, Cambodja, India, Indonesië, Pakistan, Myanmar en Sri Lanka) en consumptieregio's (de VS en Europa) met elkaar verbindt. Hun doel is het aanpakken van hongerlonen, discriminatie op grond van geslacht en kwesties rond de vrijheid van vereniging binnen wereldwijde productionenetwerken voor kleding. ²⁹

²⁷ [ACT on Living Wages](#)

²⁸ [Anker Research Institute](#)

²⁹ [Asian Floor Wage](#)

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH	De Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH is een staatsbedrijf dat zich bezighoudt met ontwikkelingssamenwerking. In opdracht van de Duitse bondsregering, met name het Duitse ministerie voor economische samenwerking en ontwikkeling (BMZ), voert zij wereldwijd projecten uit ter bevordering van duurzame ontwikkeling, onderwijs en vredeshandhaving. ³⁰
Fair Wage Network	Het Fair Wage Network, opgericht door Daniel Vaughan-Whitehead en Aurret van Heerden, had tot doel de loonpraktijken binnen wereldwijde leveringsketens te verbeteren en de 'Fair Wage'-benadering op nationaal en internationaal niveau te integreren. Wij streven ernaar ondernemingen te ondersteunen bij het opzetten van eerlijke, duurzame en effectieve loonsystemen in wereldwijde leveringsketens, door hen te begeleiden bij de verdere ontwikkeling van hun loonstandaarden en -praktijken. Door een combinatie van samenwerking, gegevens en deskundig advies ondersteunt het Fair Wage Network bedrijven bij het versterken van hun loonstandaarden en tegelijkertijd bij het verbeteren van hun duurzaamheidsprestaties en het creëren van waardevermeerdering op de lange termijn. ³¹
Fairtrade	Fairtrade is een internationale organisatie die zich wereldwijd inzet voor eerlijke handelsbetrekkingen en producenten, bedrijven en consumenten op basis van gelijkheid met elkaar verbindt. De organisatie ondersteunt boerengezinnen en werknemers in de teeltlanden bij het uit eigen kracht overwinnen van armoede, het versterken van hun positie in de wereldhandel en het zelfstandig vormgeven van hun leven. Daarachter staan algemene normen (voor organisaties van kleine boeren, plantages of contractlandbouw), productnormen, die productspecifieke voorschriften bevatten, en de handelaarsnorm (Trader Standard), die voorschriften bevat voor handelaars en producenten (met inbegrip van voorschriften inzake betalingswijzen of inzake gemengde producten). ³²
FLOCERT	FLOCERT is een wereldwijd toonaangevende aanbieder van audit- en certificeringsdiensten die Fairtrade-certificeringen verstrekt. Daarnaast biedt FLOCERT aanvullende certificerings- en verificatiediensten aan, evenals op maat gemaakte duurzaamheidsoplossingen, om eerlijkheid in de wereldwijde handel te bevorderen. ³³

³⁰ [GIZ](#)

³¹ [Fair Wage About Us](#)

³² [Fairtrade](#)

³³ [FLOCERT Wie wij zijn](#)

Forum Kakao	Nachhaltiger	In het Forum Nachhaltiger Kakao e.V. [Forum Duurzame Cacao] hebben de Duitse regering, vertegenwoordigd door het Duitse ministerie voor economische samenwerking en ontwikkeling (BMZ), het Duitse ministerie van voedsel en landbouw (BML), de Duitse zoetwarenindustrie, de Duitse levensmiddelenhandel en het maatschappelijk middenveld hun krachten gebundeld. Samen hebben ze, als zogenoemd multi-stakeholderinitiatief, het doel de levensomstandigheden van de cacaoboeren en -boerinnen en hun gezinnen te verbeteren, de natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit in de cacao producerende landen te behouden en te beschermen, en de teelt en afzet van duurzaam geproduceerde cacao te bevorderen. ³⁴
Global Coalition (GLWC)	Living Wage	De Global Living Wage Coalition (GLWC) is een internationale alliantie van organisaties die zich wereldwijd inzet voor de invoering van leefbare lonen. De GLWC is opgezet als een samenwerkingsverband tussen twee onafhankelijke netwerken met elkaar aanvullende missies en werkterreinen: het Anker Research Institute en het GLWC Action Network (Action Network). ³⁵
Good Practices (GAP)	Agricultural	Good Agricultural Practices (GAP) zijn een reeks vrijwillige, wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen en standaarden met als doel het waarborgen van een veilige en duurzame productie en omgang met planten en landbouwhuisdieren. Hun doel is om microbiële besmettingen tot een minimum te beperken, het milieu te beschermen en veilige levensmiddelen voor consumenten te garanderen. ³⁶
Human Rights Assessment (HRIA)	Impact	Een Human Rights Impact Assessment (HRIA) beschrijft het proces van het systematisch identificeren, voorspellen en reageren op de mogelijk egevolgen voor de mensenrechten van een bedrijfsactiviteit, overheidsbeleid of handelsovereenkomst. ³⁷

³⁴ [Cacaoforum Over ons](#)

³⁵ [Global Living Wage About](#)

³⁶ [Control Union good agricultural practices](#)

³⁷ The Danish Institute for Human Rights [Deense instituut voor mensenrechten]: Introduction to human rights impact assessment, 2023 [Inleiding tot de effectbeoordeling inzake mensenrechten, 2023].

Internationale Unie van Levensmiddel- en Landarbeiders (IUL)	De Internationale Unie van Levensmiddel- en Landarbeiders (IUL, in het Engels IUF) is de wereldwijde vakbondsfederatie voor werknemers in de landbouw, de voedingsmiddelenproductie, de horeca en de tabaksindustrie. Met wereldwijd meer dan 10 miljoen leden in 128 landen coördineert de organisatie internationale arbeidsconflicten en campagnes. ³⁸
Living Income Community of Practice, LICOP	De Living Income Community of Practice is een samenwerkingsverband van partners dat zich inzet voor de visie van bloeiende, economisch stabiele plattelandsgemeenschappen die zijn aangesloten op mondiale leveringsketens voor levensmiddelen en landbouwgrondstoffen. Het doel van deze gemeenschap is het ondersteunen van activiteiten die erop zijn gericht het inkomen van kleine boeren te verhogen tot een leefbaar inkomen. Hierdoor moeten kleine boeren in staat worden gesteld een redelijke levensstandaard te behalen. ³⁹
Living Income Reference Price (LIRP)	Deze berekende referentieprijis geeft aan welke prijs producenten per kilogram grondstof moeten ontvangen, zodat een gezin bij een realistische bedrijfsomvang en een duurzame opbrengst een leefbaar inkomen kan verdienen. ⁴⁰
Sustainable Agricultural Supply Chains Initiative (SASI)	Het SASI zet zich in voor een economisch, sociaal en ecologisch duurzame transformatie van wereldwijde landbouwketens. Samen met de politiek, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld zet het duurzaamheidskwesties op de agenda en geeft het vorm aan het politieke debat. Het initiatief wordt uitgevoerd door de Deutschen Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH in opdracht van het Duitse ministerie voor economische samenwerking en ontwikkeling (BMZ). ⁴¹

³⁸ [IUF](#)

³⁹ [living-income](#)

⁴⁰ [Fairtrade Living Income Reference Price \(LIRP\)](#)

⁴¹ [Sustainable Supply Chains](#)

The Sustainable Trade Initiative (IDH)	IDH is een wereldwijde organisatie die actief is op het snijvlak van landbouw en markten. Ze hebben als doel de landbouwmarkten zodanig te veranderen dat duurzame bestaansmiddelen, langdurige voorzieningszekerheid en een blijvend veerkrachtige omgeving ontstaan. IDH brengt hiervoor belangen samen, mobiliseert investeringen en draagt bij aan de ontwikkeling van crisisbestendige voedselsystemen. ⁴²
WageIndicator Foundation	De WageIndicator Foundation is een mondiale, onafhankelijke organisatie zonder winstoogmerk die wereldwijd informatie verzamelt, vergelijkt en deelt over minimumlonen, leefbare lonen, leefbare tarieven, leefbare inkomens, lonen en salarissen, arbeidsrecht, cao's en gig- en platformwerk. ⁴³

⁴² Meer informatie:
<https://idh.org/>

⁴³ [WageIndicator](#)

Fotocredits

Pagina 1	Copyright Lidl Stiftung & Co. KG
Pagina 16	AdobeStock_65593211
Pagina 17	Copyright Lidl Stiftung & Co. KG
Pagina 18	Copyright Cana Group Corp.
Pagina 25	Copyright IDH
Pagina 26	Copyright Afrikanische Frucht-Compagnie GmbH
Pagina 27	Copyright Lidl Stiftung & Co. KG
Pagina 31	AdobeStock_285182248
Pagina 35	AdobeStock_215424148
Pagina 38	AdobeStock_311702217
Pagina 40	AdobeStock_545721980 AdobeStock_544863635
Pagina 42	AdobeStock_167693437
Pagina 50	Copyright Lidl Stiftung & Co. KG

Contactpersoon

Lidl België & Luxemburg
Guldensporenpark 90J
9820 Merelbeke-Melle

Nadere verwijzingen naar CSR

www.lidl.be

Informatie over auteursrecht

De inhoud van dit document (o.a. teksten, afbeeldingen, foto's, logo's, enz.) evenals het document zelf zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder schriftelijke toestemming van Lidl mogen deze documenten en/of inhoud niet worden verspreid, gewijzigd, gepubliceerd, vertaald of gereproduceerd.

Informatie over gender

Voor een betere leesbaarheid wordt in deze publicatie de mannelijke vorm gebruikt voor persoonlijke aanduidingen en persoonlijke zelfstandige naamwoorden. Met deze termen wordt in het kader van een gelijke behandeling verwezen naar alle genders. De verkorte vorm wordt om redactionele redenen gebruikt en houdt geen waardeoordeel in.

© Lidl België & Luxemburg